

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Nela Brázdová

2011

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra účetnictví a financí

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Vypovídací schopnost rozvahy ve vazbě na věrný a poctivý obraz účetnictví

Vedoucí bakalářské práce

Ing. Zita Drábková

Autor

Nela Brázdová

2011

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě; v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných ekonomickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb, zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 15. dubna 2011

.....
Nela Brázdová

Poděkování

Dovoluji si tímto poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Zitě Drábkové za cenné rady, připomínky a vstřícnost při konzultacích.

0 OBSAH

0 OBSAH.....	1
1 ÚVOD.....	4
2. LITERÁRNÍ REŠERŠE – TEORETICKÉ POJEDNÁNÍ O ROZVAZE.....	6
2.1 Rozvaha jako výkaz účetní závěrky	6
2.1.1 Věrné a poctivé zobrazení.....	6
2.1.2 Požadavky na informace uváděné v účetní závěrce.....	7
2.2 Základní charakteristika rozvahy	9
2.2.1 Funkce rozvahy.....	9
2.2.2 Druhy rozvah	9
2.2.3 Rozvaha – bilanční princip, členění.....	11
2.2.4 Struktura rozvahy.....	11
2.3 Aktiva a Pasiva.....	14
2.3.1 Aktiva.....	14
2.3.1.1 Rozbor jednotlivých položek aktiv	15
2.3.2 Pasiva	19
2.3.2.1 Rozbor jednotlivých položek pasiv.....	20
2.4 Vypovídací schopnost rozvahy	24
2.4.1 Vypovídací schopnost rozvahy – finanční analýza.....	24
2.4.2 Absolutní (stavové) ukazatele	25
2.4.3 Rozdílové ukazatele	25
2.4.4 Poměrové ukazatele	26
2.4.4.1 Ukazatele zadluženosti.....	26

2.4.4.2 Ukazatele likvidity	27
2.4.5 Nedostatky vypovídací schopnosti rozvahy	28
2.5 Kreativní účetnictví	31
2.5.1 Window dressing	31
2.5.2 Mimobilanční financování	32
2.5.3 Výhody a nevýhody kreativního účetnictví.....	32
2.5.4 Kreativní účetnictví v oblasti oceňování vybraných položek rozvahy	32
2.5.4.1 Snížení hodnoty aktiv	32
2.5.4.2 Oceňování aktiv	33
2.5.4.3 Metody odepisování aktiv	33
2.5.4.4 Technické zhodnocení majetku / oprava majetku.....	33
2.5.4.5 Oceňování investic	34
2.5.4.6 Oceňování zásob	34
3 METODIKA	35
4 PRAKTICKÁ ČÁST	36
4.1 Představení podniku.....	36
4.2 Komparace a zhodnocení kreativních postupů v jednotlivých položkách rozvahy ve vazbě na věrný a pravdivý obraz účetnictví.....	37
4.2.1 Aktiva společnosti Ovoce, s. r. o.	37
4.2.1.1 Dlouhodobý majetek	37
4.2.1.2 Praktiky kreativního účetnictví u dlouhodobého hmotného majetku	38
4.2.1.3 Oběžný majetek - zásoby.....	39
4.2.1.4 Praktiky kreativního účetnictví u dlouhodobého hmotného majetku	40
4.2.1.5 Oběžný majetek – krátkodobé pohledávky	42

4.2.1.6	Praktiky kreativního účetnictví v oblasti krátkodobých pohledávek	43
4.2.1.7	Oběžný majetek – krátkodobý finanční majetek	44
4.2.1.8	Časové rozlišení aktivní	44
4.2.2	Pasiva společnosti Ovoce, s. r. o.	45
4.2.2.1	Vlastní kapitál společnosti Ovoce, s. r. o.	45
4.2.2.2	Cizí zdroje – rezervy	45
4.2.2.3	Cizí zdroje – dlouhodobé a krátkodobé závazky	46
4.2.2.4	Praktiky kreativního účetnictví v oblasti dlouhodobých a krátkodobých závazků	46
4.2.2.5	Cizí zdroje – bankovní úvěry a výpomoci	47
4.2.2.6	Časové rozlišení pasivní	47
4.3	Finanční analýza společnosti Ovoce, s. r. o.	48
4.3.1	Rozvaha po zhodnocení věrného a pravdivého zobrazení	48
4.3.2	Finanční analýza po zhodnocení věrného a pravdivého zobrazení rozvahy ..	50
4.3.2.1	Analýza likvidity po zhodnocení věrného a pravdivého zobrazení	50
4.3.2.2	Analýza zadluženosti po zhodnocení věrného a pravdivého zobrazení ..	52
4.3.3	Syntetický model – Altmanův bankrotní model	53
5	ZÁVĚR	56
6	SUMMARY	59
7	SEZNAM LITERATURY	60
8	SEZNAM TABULEK	61
9	SEZNAM GRAFŮ	62
10	PŘÍLOHY	63

1 ÚVOD

Prvotním cílem každé účetní jednotky by mělo být sestavení účetních výkazů, které budou věrně a poctivě zobrazovat skutečnosti vycházející z účetnictví. Mezi nejdůležitější výkazy patří rozvaha, výkaz zisků a ztrát a příloha k účetní závěrce.

Při sestavování výkazů musí účetní jednotky dodržovat určité zásady. Nejdůležitější zásadou je věrné a poctivé zobrazení. Věrnosti je dosaženo, pokud se zobrazená data v účetních výkazech neliší od skutečnosti. Poctivé zobrazení znamená použití účetních metod v souladu s věrným zobrazením. Cílem je uvedení takových dat ve výkazech účetní závěrky, která budou pravdivě ukazovat finanční situaci účetní jednotky.

Mezi nejvýznamnější výkaz účetní závěrky patří rozvaha, která je tématem této bakalářské práce. Úlohou rozvahy je podání informací o majetkové a finanční situaci podniku. Na základě dat z rozvahy lze identifikovat slabé a silné stránky podniku.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části. Teoretická část se věnuje rozboru rozvahy jako výkazu účetní závěrky a charakteristice jednotlivých položek aktiv a pasiv.

V další části teoretického pojednání o rozvaze je popsána finanční analýza, která do svých ukazatelů dosazuje data uvedená v rozvaze. Na základě finanční analýzy se posuzuje finanční zdraví, výkonnost, vývoj hospodaření a důvěryhodnost podniku. Informace o finanční situaci podniku jsou důležité pro široký okruh subjektů, od vlastníků či investorů po státní orgány či bankovní instituce.

Poslední část se zabývá nedostatkem ve vypovídací schopnosti rozvahy, které jsou podstatným problémem při posuzování finančního zdraví podniku. Součástí těchto nedostatků je problematika kreativního účetnictví. Kreativní účetnictví lze chápat jako manipulaci s účetními údaji za účelem dosažení příznivějších výsledků na úkor věrného a poctivého zobrazení. Rozvaha a další účetní výkazy jsou přeměněny do podoby, která vyhovuje společnosti.

Praktická část je rozdělena do tří oblastí. V první části bude popsána společnost Ovoce, s. r. o., jejíž data sloužila jako podklad pro tuto práci.

Ve druhé části bude provedena komparace a zhodnocení nedostatků ve vypovídací schopnosti rozvahy a analýza kreativních postupů u jednotlivých položek rozvahy ve vazbě na věrný a poctivý obraz účetnictví.

V poslední části práce bude provedena finanční analýza pro posouzení finanční situace společnosti. Pro analýzu budou použity data původní rozvahy a v případě zjištění chyb či nedokonalostí ve vypovídací schopnosti rozvahy budou pro srovnání použita upravená data zjištěná při analýze kreativních postupů, aby bylo možné porovnat rozdíly v hodnocení společnosti Ovoce, s. r. o. Komplexní posouzení finančního zdraví bude provedeno Altmanovým bankrotním modelem.

2. LITERÁRNÍ REŠERŠE – TEORETICKÉ POJEDNÁNÍ O ROZVAZE

„Každé finanční rozhodnutí se dříve nebo později projeví v účetní operaci, a současně účetnictví tvoří hlavní zdroj informací, na jehož základě jsou finanční rozhodnutí přijímána. Procesy finančního rozhodování a zpracování účetních dat tak vlastně představují „siamská dvojčata“, která nemůžou jedno bez druhé existovat. Znalost účetních pojmů, struktury a obsahu účetní závěrky jsou proto nezbytným předpokladem i k pochopení složitosti a vzájemné provázanosti jednotlivých finančních rozhodnutí“ [Marek, 2006].

2.1 Rozvaha jako výkaz účetní závěrky

Účetní jednotky vytvářejí na základě dat z uzavřených účetních knih povinně tři druhy účetních výkazů. Prvním a nejdůležitějším výkazem je rozvaha neboli bilance, která podává informace o finanční a majetkové pozici, tzn. o stavu aktiv a pasiv k určitému okamžiku. Dále se sestavuje výkaz zisku a ztráty a příloha. Aby tyto výkazy měly požadovanou vypovídající schopnost, jsou vydávány různé normy a doporučení na jejich sestavování, zveřejňování. Základní normou je Zákon o účetnictví. Obsah a uspořádání je uvedeno ve Vyhlášce č. 500/2002 Sb.

2.1.1 Věrné a poctivé zobrazení

Účetní závěrka musí být vypracována tak, aby věrně ukazovala stav majetku a zdrojů jeho krytí. Poté bude plnit účetní závěrka svůj hlavní cíl – poskytovat komplexní informace o účetní jednotce řídicím pracovníkům (vlastníkům firmy), společníkům, akcionářům, bance a ostatním věřitelům, státu a jeho orgánům, veřejnosti (zákazníkům, dodavatelům) aj. Základními dvěma pilíři, na nichž spočívá obsahová náplň účetních výkazů je předpoklad trvání podniku i v dohledné budoucnosti a akruální princip.

„Účetní výkazy naší země jsou koncipovány přednostně pro potřeby finančního řízení a rozhodování a teprve sekundárně pro potřeby daňové“ [Kovanicová, Kovanic, 1998].

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví tak, aby účetní závěrka sestavená na jeho základě podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky.

Zobrazení je věrné, jestliže obsah položek účetní závěrky odpovídá skutečnému stavu, který je přitom zobrazen v souladu s účetními metodami, jejichž použití je účetní jednotce uloženo na základě tohoto zákona.

Zobrazení je poctivé, když jsou při něm použity účetní metody způsobem, který vede k dosažení věrnosti. Tam, kde účetní jednotka může volit mezi více možnostmi dané účetní metody a zvolená možnost by zastírala skutečný stav, je účetní jednotka povinna zvolit jinou možnost, která skutečnému stavu odpovídá“ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

2.1.2 Požadavky na informace uváděné v účetní závěrce

Na informace uváděné v účetní závěrce jsou kladeny určité nároky, tzn. musí je splňovat i rozvaha, která je předmětem této práce.

„Základní kvalitativní požadavky na informace uváděné v účetní závěrce:

a) spolehlivost – účetní závěrka musí podávat věrný a pravdivý obraz o předmětu účetnictví a reálně zobrazit finanční, majetkovou a důchodovou situaci účetní jednotky a informace uváděné v účetní závěrce musí být úplné a včasné z hlediska uživatele výkazů,

b) srovnatelnost – údaje v účetní závěrce musí být vykázány, sestaveny a zveřejněny způsobem, který umožní jejich srovnatelnost s předchozími účetními obdobími a popř. i s jinými účetními jednotkami, tj. zejména dodržování stálosti metod, bilanční kontinuity, přičemž všechny podstatné změny a odchylky mezi jednotlivými obdobími musí být popsány v příloze se zdůvodněním a vykázáním vlivu na rozvahové položky a výsledek hospodaření,

c) srozumitelnost – údaje v účetní závěrce musí být sestaveny, vykázány a zveřejněny způsobem, který umožní při znalosti použitých účetních metod poučenému uživateli účetní, aby si učinil ve všech souvislostech komplexní představu o majetkové, důchodové a finanční situaci účetní jednotky,

d) významnost – účetní závěrka musí obsahovat všechny významné údaje a souvislosti, přičemž významné údaje nesmí být vyloučeny z účetní závěrky pouze z důvodů, že budou nesrozumitelné pro uživatele; významnost a nevýznamnost údaje se posuzuje zejména u informací podávaných v příloze k účetní závěrce“ [Ryneš, 2002].

2.2 Základní charakteristika rozvahy

Rozvahou se rozumí přehled aktiv a pasiv vyjádřený v peněžních jednotkách (v Kč) k určitému okamžiku. Den, ke kterému se rozvaha sestavuje, se nazývá rozvahový den. Výše aktiv a pasiv se nazývá rozvahový stav. Rozvaha podává informace o složení majetku a o zdrojích jeho krytí. Aktiva se musejí rovnat pasivům. Aktivum nebo pasivum uvedené v rozvaze nazýváme rozvahovou položkou. Rozvaha se sestavuje na základě podkladů z účetnictví. Musí ji sestavovat všechny účetní jednotky, které vedou podvojně účetnictví. V ČR sestavuje závazné vzory rozvahy Ministerstvo financí spolu se Statistickým úřadem. Uspořádání jednotlivých položek rozvahy je stanoveno ve vyhlášce č. 500/2002 Sb.

2.2.1 Funkce rozvahy

Tou nejzákladnější funkcí rozvahy je přehledné a jasné uspořádání majetku (tzn. co podnik vlastní) a zdroje financování, kterými je majetek hrazen (zdroje cizí či vlastní). Rozvaha slouží pro posouzení finančně majetkové struktury a její hospodářské a finanční stability. Z rozvahy lze vyčíst důležité údaje, které účetní jednotka může použít pro zhodnocení své situace pomocí finanční analýzy a dalších metod.

2.2.2 Druhy rozvah

Základní členění rozvahy:

1. zahajovací rozvaha – při založení podniku (den zapsání účetní jednotky do obchodního rejstříku) a při přeměnách společností (fúze, rozdělení společností), obsahuje majetek a zdroje jeho krytí na začátku podnikání neboli vklad do podnikání;
2. počáteční rozvaha – na počátku každého účetního období (na začátku kalendářního roku nebo hospodářského roku, převažuje rok kalendářní), obsahuje majetek a zdroje jeho krytí k začátku každého účetního období;
3. konečná – na konci účetního období neboli k rozvahovému dni a při ukončení činnosti.

Jedním způsobem členění je členění dle okamžiku a situace, ke kterému se rozvaha sestavuje:

1. řádná účetní závěrka (rozvaha) – sestavuje se k rozvahovému dni (poslední den účetního období);
2. mimořádná účetní závěrka (rozvaha) – sestavuje se v mimořádných situacích (den zrušení účetní jednotky bez likvidace, den předcházející vstupu firmy do likvidace či konkurzu, fúze, rozdělení společností aj.)
 - 2a) slučovací rozvaha – při sloučení podniku s jiným podnikem
 - 2b) konečná rozvaha – při ukončení podnikatelské činnosti;
3. mezitímní účetní závěrka (rozvaha) – sestavuje se, pokud si to vyžadují zvláštní právní předpisy, i během účetního období.

Dále lze rozvahu členit dle rozsahu:

1. rozvaha v plném rozsahu – tento typ jsou povinny sestavovat akciové společnosti a dále účetní jednotky, které mají ze zákona danou povinnost auditu (splňují podmínky pro ověřování účetní závěrky a účetnictví auditorem);
2. rozvaha ve zjednodušeném rozsahu – sestavují všechno ostatní účetní jednotky (pokud se samy dobrovolně nerozhodnou sestavit rozvahu v plném rozsahu;
 - rozvaha ve zjednodušeném rozsahu zahrnuje pouze položky označené velkými písmeny latinské abecedy a římskými číslicemi.

Časové období mezi dvěma rozvahami se nazývá účetním obdobím. Účetním obdobím rozumíme nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců, ale mohou nastat výjimky na základě povolení finančního úřadu. Může to být kalendářní rok nebo rok hospodářský, který začíná prvním dnem jiného měsíce než počátkem ledna. Subjekty, které chtějí používat hospodářský rok, musí mít svolení finančního úřadu nebo ministerstva financí.

2.2.3 Rozvaha – bilanční princip, členění

Rozvaha se skládá ze dvou složek – aktiv a pasiv. Toto dělení na dvě části je základním kamenem, výchozím metodickým prvkem, označovaným jako bilanční princip. V rozvaze musí platit klíčová bilanční rovnice, že aktiva se rovnají pasivům.

Rozvaha Aktiva = Pasiva

Rozvaha představuje přehled jednotlivých položek aktiv a pasiv. Tyto položky musí být uspořádány v daném sledu. Formálně mohou být uspořádány:

- v účetní formě neboli horizontálně, tzn. ve formě dvoustranného účtu, kde levá strana je tvořena aktivy a pravá strany pasivy;
- vertikálně, tzn. nejprve jsou položky aktiv pod sebe řazeny dle závazného uspořádání, poté se pokračuje s vypisováním položek pasiv s minusovým znaménkem.

Rozvahu účetní jednotky musí sestavovat v peněžních jednotkách české měny, tzn. v celých tisících Kč.

„Údaje pro sestavování rozvahy se čerpají ze zůstatků:

- a) Syntetických účtů
- b) Skupinových syntetických účtů (syntetické účty končící nulou)
- c) Analytických účtů“ [Ryneš, 2002].

2.2.4 Struktura rozvahy

„Rozvaha je základním zdrojem informací o celkové struktuře majetku účetní jednotky, dále pak o tom, kolik majetku vlastníci do firmy vložili, jaký zisk (ztrátu) firma vytvořila a kolik dluhů má. To vše za běžný rok a pro porovnání ještě za rok předchozí“ [Štohl, 2006].

„Konstrukce rozvahy by měla být taková, aby přehledně ukazovala

- Co podnik vlastní, tj. strukturu majetku podniku,

- Z jakých zdrojů podnik svůj majetek pořídil, tj. strukturu kapitálu,
- Jaká je finanční situace podniku, stupeň jeho zadlužení, likvidity apod.“[Krutina, 2004].

Tabulka 1: Základní struktura rozvahy (horizontální)

AKTIVA		PASIVA	
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál	A.	Vlastní kapitál
B.	Dlouhodobý majetek	A. I.	Základní kapitál
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	A. II.	Kapitálové fondy Rezervní fondy, nedělitelný fond a ost.
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek	A. III.	fondy ze zisku
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek	A. IV.	Výsl. hospodaření minulých let Výsl. hospodaření běžného účetního
C.	Oběžná aktiva	A. V.	období
C. I.	Zásoby	B.	Cizí zdroje
C. II.	Dlouhodobé pohledávky	B. I.	Rezervy
C. III.	Krátkodobé pohledávky	B. II.	Dlouhodobé závazky
C. IV.	Krátkodobý finanční majetek	B. III.	Krátkodobé závazky
D	Časové rozlišení	B. IV.	Bankovní úvěry a výpomoci
		C.	Časové rozlišení

Zdroj: vlastní tvorba

Aktiva a pasiva jsou v rozvaze rozčleněna do jednotlivých skupin, které jsou označeny velkým písmenem latinské abecedy. Aktiva mají rozmezí A – D, přičemž další členění těchto písmen se zajišťuje pomocí podskupin označených římskými číslicemi. A je samostatné, B se dělí na 3 podskupiny, C na 4 podskupiny a poslední je samostatné D. Pasiva mají rozmezí A – C a postup dalšího členění je stejný jako u pasiv. Skupina A je členěna na dalších 5 podskupin, skupina B na 4 podskupiny a C je samostatné.

Na straně aktiv se hodnotové údaje zapisují do čtyř sloupců:

Sloupec 1 (brutto) – aktiva jsou vyjádřena v plné hodnotě (tzn. nesnížená částka o oprávkou a opravné položky

Sloupec 2 (korekce) – zde se vypisuje dosavadní částka oprávek a opravných položek (uvádí se znaménkem minus)

Sloupec 3 (netto) – obsahuje částky upravené o korekci, tzn. rozdíl mezi sloupcem 1 a 2 (věcně se jedná o faktickou hodnotu majetku)

Sloupec 4 – zde jsou vyjádřeny hodnoty z rozvahy z minulého období v netto výši

Na straně pasiv se hodnotové údaje zapisují do dvou sloupců:

Sloupec 5 – stav pasiv za období běžné

Sloupec 6 – stav pasiv za období minulé

Rozvaha má dvě základní kontrolní vazby:

1. Aktiva celkem (netto) = Pasiva celkem
2. Položka rozvahy A. V. Výsledek hospodaření běžného účetního období = Položka Výkazu zisku a ztráty Výsledek hospodaření za účetní období

2.3 Aktiva a Pasiva

Jak již bylo několikrát řečeno, základní členění rozvahy je na pasiva a aktiva. Pro účetní jednotku je důležitá znalost jednotlivých položek rozvahy. Jednotlivé položky rozvahy jsou popsána ve vyhlášce č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

2.3.1 Aktiva

„Aktiva představují vložený majetek (věci, pohledávky a jiná práva a penězi ocenitelné hodnoty) sloužící k podnikání a mající podle očekávání přinést budoucí ekonomický prospěch“ [Marek, 2006].

Aktiva představují majetkovou a finanční situaci podniku. Ovšem ne všechny majetek podniku nalezneme mezi položkami vykazovaných v rozvaze. Aktiva, která se v rozvaze neobjevují, se nazývají mimobilanční nebo podrozvahová aktiva (např. krátkodobě pronajatý majetek).

Na první pohled by se mohlo zdát, že čím více aktiv podnik má, tím je bohatší. Není to ale pravidlem, jelikož je také nutné brát v úvahu efektivnost využití aktiv. Je nutné myslet zejména na výkony, cenu majetku a stupeň využití majetku.

Struktura aktiv (majetku) je v jednotlivých účetních jednotkách různá. Záleží na oboru a činnosti, kterým se podnik věnuje. Musí se brát v úvahu také forma financování majetku – při využívání leasingu nebývá v aktivech vysoký podíl dlouhodobého hmotného majetku. Vliv na výši majetku má také odpisová politika a míra odepsanosti. Strukturu aktiv ovlivňuje účetní jednotka dle toho, zda je ochotna investovat volné peněžní prostředky v podobě investic, které mohou být dlouhodobé či krátkodobé.

Aktiva lze členit několika způsoby. První a nejzákladnější členění je dělení na aktiva stálá a oběžná. Jedná se o členění dle doby upotřebitelnosti neboli dle postavení aktiv v provozním cyklu podniku. Stálá aktiva se nemění v průběhu několika provozních cyklů, ale oběžná aktiva se naopak mění velice často.

Podobné členění je členění dle časového hlediska – třídění dle doby použitelnosti a to na aktiva krátkodobá (použitelnost do jednoho roku včetně) a aktiva dlouhodobá (použitelnost nad jeden rok). Aktiva se do příslušné skupiny zařadí při vzniku účetního případu. Také lze třídit aktiva dle toho, jak rychle se dokážou přeměnit v peněžní prostředky, tj. jak jsou likvidní. Nejméně likvidní aktivum je dlouhodobý majetek a naopak nejvíce peněžní prostředky (především hotovost).

2.3.1.1 Rozbor jednotlivých položek aktiv

A. Pohledávky za upsaný základní kapitál

Zachycují stav upsaných, ale dosud nesplacených akcií nebo vkladů (podíly, majetkové účasti). Jedná se o pohledávky za jednotlivými upisovateli – například společníci, akcionáři, členové družstva. Mohou mít dlouhodobý či krátkodobý charakter, který převažuje hlavně v akciových společnostech. Tato položka má často nulovou hodnotu. Ačkoli díky názvu by se mohlo zdát, že patří do pohledávek, jsou samostatnou položkou rozvahy. Důvodem je významnost tohoto údaje a jeho zdůraznění na začátku rozvahy.

B. Dlouhodobý majetek

Jedná se o stálé aktivum, možné nazývat fixní, neoběžné, málo likvidní. Do DM patří majetek nehmotný, hmotný a finanční. Dlouhodobý majetek tvoří podstatnou část majetkové struktury podniku, slouží podniku k dosažení jeho hospodářských cílů. Složky spadající pod dlouhodobý majetek mají několik společných znaků. Prvním a základním je dlouhodobý charakter, tj. slouží k podnikatelské činnosti déle než jeden rok. DM se postupně opotřebovává (odepisuje se do nákladů), tzn. že není spotřebován najednou. Je zde obsažen ale i majetek, který odepisován není (pozemky, umělecká díla a sbírky).

B. I. Dlouhodobý nehmotný majetek

Základním znakem DNM je jeho nemateriální povaha, dále pak doba použitelnosti delší než jeden rok. Za DNM jsou považovány majetkové položky, které dosahují limit ocenění stanovený účetní jednotkou. Pokud majetek této výše nedosahuje, nemůže v této složce být vykazován (přestože splňuje podmínku doby

použitelnosti), ale účtuje se při pořízení rovnou do nákladů. DNM zahrnuje zřizovací výdaje, nehmotné výsledky výzkumné činnosti, předměty z práv průmyslového vlastnictví (ochranné známky, vynálezy), projekty, software, ocenitelná práva (např. licence, know-how) a goodwill.

„Další podmínkou pro zahrnutí do DNM je splnění povinností stanovené zákonem, především respektování principu významnosti a věrného a poctivého zobrazení majetku“ [Knápková, Pavelková, 2010].

B. II. Dlouhodobý hmotný majetek

Tento majetek je charakteristický svou hmotnou podstatou a dobou použitelnosti, která je delší než jeden rok. Stanovení peněžního limitu pro zařazení do DHM je v kompetenci účetní jednotky. Majetek splňující všechny podmínky, který je ale pod limitem, se účtuje při pořízení rovnou do nákladů. Nacházejí se zde ale výjimky – pozemky a stavby jsou sem zařazovány bez ohledu na výši ocenění a dobu použitelnosti. DHM se stávají věci v okamžiku, kdy jsou zařazeny do užívání. Dokladem je například protokol o zařazení.

Do dlouhodobého majetku se zařazuje:

- a) Pozemky, stavby (včetně budov),
- b) Samostatné movité věci a soubory movitých věcí (doba použitelnosti delší než 1 rok a ocenění vyšší než hranice daná účetní jednotkou ve vnitřní směrnici),
- c) Pěstitelské celky trvalých porostů,
- d) Základní stádo a zvířata (bez ohledu na výši ocenění),
- e) Jiný dlouhodobý majetek (ložiska nerostu, umělecká díla a sbírky, drahé kovy).

B. III. Dlouhodobý finanční majetek

Dlouhodobý finanční majetek zahrnuje aktiva, která podnik nakupuje, vlastní nebo půjčuje s cílem dlouhodobě (déle než 1 rok) investovat volné peněžní prostředky. Z toho účetní jednotka očekává výnosy například ve formě dividend, úroků atd. Tato aktiva nejsou určena k užívání při běžné provozní činnosti podniku.

Patří sem majetkové účasti neboli cenné papíry zakládající účast v podnicích s různým vlivem či menšinové cenné papíry, vklady podniku do jiných společností, termínované vklady, dlužné cenné papíry držené do splatnosti, půjčky poskytnuté jiným podnikům a jiný dlouhodobý finanční majetek. U úvěrových cenných papírů musí být splněna podmínka držení delší než jeden rok.

Dlouhodobý finanční majetek se od ostatního DM liší tím, že se neodepisuje. Důvod je takový, že vzhledem k jeho povaze nedochází k opotřebení a snižování hodnoty z hlediska času.

C. Oběžná aktiva

U oběžných aktiv dominuje krátkodobý charakter (doba kratší než jeden rok), avšak existují i výjimky. Oběžná aktiva představují majetek, který je v několika různých formách (zásoby, pohledávky, finanční majetek). Tento majetek je téměř neustále v pohybu, oběžná aktiva se v podniku točí v rámci provozního cyklu. U většiny oběžných aktiv lze předpokládat spotřebu, přeměnu či prodej do jednoho roku. Mezi výjimky, u kterých je doba obratovosti delší než jeden rok například patří materiál, výrobky apod., který potřebuje delší dobu na technické zpracování (alkohol). Další výjimkou jsou dlouhodobé pohledávky, které jsou splatné za dobu delší než je jeden rok.

„Velký podíl oběžného majetku mají například podniky zabývající se obchodní činností, ale nemusí to být samozřejmě pravidlem. Oběžný majetek se obrací velmi rychle. Čím rychleji se obrací, tím větší zisk přináší“ [Knápková, Pavelková, 2010].

C. I. Zásoby

„Zásoby patří do běžného majetku, tzn. jedná se o takové složky majetku, u nichž dochází k jednorázové spotřebě nebo se z příslušné činnosti získávají a přeměňují v jiné majetkové složky. Zásoby se zahrnují do nákladů v souladu s účetními předpisy jednorázově, a to v okamžiku jejich spotřeby, prodeje, darování a v dalších případech, kdy dochází k jejich úbytku“ [Štohl, 2006].

Zásoby se dělí do těchto skupin:

- a) materiál (suroviny, pomocné a provozovací látky, náhradní díly, obaly a další movité věci s dobou použitelnosti kratší než jeden rok, bez ohledu na výši jejich ocenění);
- b) zásoby vytvořené vlastní činností (nedokončená výroba, polotovary vlastní výroby, hotové výrobky, zvířata);
- c) zboží (movité věci, které účetní jednotka má za účelem jejich dalšího prodeje).

C. II. Dlouhodobé pohledávky

Dlouhodobé pohledávky mají v okamžiku sestavení účetní závěrky dobu splatnosti delší než jeden rok. Dále sem patří odložená daňová pohledávka. Dle členění z hlediska účelu sem patří pohledávky jak z běžných obchodních vztahů, tak pohledávky za společníky, členy družstva a jiné pohledávky.

C.III. Krátkodobé pohledávky

Krátkodobé pohledávky mají v okamžiku sestavení účetní závěrky dobu splatnosti kratší než jeden rok (včetně). Stejně jako u dlouhodobých pohledávek sem patří pohledávky jak z běžných obchodních vztahů, tak pohledávky za společníky, členy družstva a jiné pohledávky. V krátkodobých pohledávkách jsou také uvedeny pohledávky vůči finančním orgánům státu (přímé, nepřímé daně).

C.IV. Krátkodobý finanční majetek

Krátkodobý finanční majetek se vyznačuje svou rychlou likviditou. Vysoká likvidita umožňuje rychlé nakládání s tímto majetkem. Také sem patří finanční majetek, který byl nakoupen za účelem krátkodobého investování nadbytečných finančních prostředků.

Do tohoto finančního majetku patří peněžní hotovost, peníze v bance, šeky, ceniny a obchodovatelné cenné papíry s dobou držení nižší než jeden rok. Peněžní prostředky se oceňují vždy v nominální hodnotě, zato cenné papíry a podíly pořizovací cenou.

D. Časové rozlišení

Časové rozlišení lze chápat jako nástroj rozdělení nákladů a výnosů do takových účetních období, s nimiž souvisejí jak časově, tak věcně. V časovém rozlišení na straně aktiv jsou zahrnuty zůstatky účtů náklady příštích období, komplexní náklady příštích období a příjmy příštích období. Jedná se o takové tituly časového rozlišení, které mají aktivní zůstatek. Můžou mít dlouhodobý či krátkodobý charakter.

2.3.2 Pasiva

Finanční struktura podniku je zachycena na straně pasiv rozvahy. Pasiva jsou rozdělena na vlastní kapitál a cizí zdroje. Není zde však přesto vyjádřen veškerý kapitál podniku. V těchto případech se jedná o pasiva mimobilanční (podrozvahová).

„Výše pasiv je odvozena z výše majetku potřebného pro podnikání (z velikosti podniku). Finanční struktura podniku je ovlivňována mírou využití jednotlivých zdrojů. Podíl jednotlivých složek zdrojů financování je závislý na řadě faktorů. Při praktickém rozhodování o finanční struktuře je důležité zvažovat tyto faktory: náklady kapitálu, majetkovou strukturu podniku, velikost a stabilitu dosahovaného zisku podniku, ochotu manažerů přijímat riziko, udržení kontroly nad činností podniku, požadavky věřitelů a odvětvové standardy“ [Knápková, Pavelková, 2010].

Pasiva lze členit několika způsoby. Jako první a nejčastější bych uvedla členění dle časového hlediska. Pasiva se tímto způsobem dělí na krátkodobá (sjednaná doba splatnosti závazku do jednoho roku) a dlouhodobá (nad jeden rok včetně). U některých složek může být trochu obtížnější je správně zařadit, proto bych uvedla pár příkladů. Vlastní kapitál je celý řazen do pasiv dlouhodobých, stejně tak dlouhodobé závazky a bankovní úvěry. Do krátkodobých lze bez problémů zařadit krátkodobé závazky, úvěry či finanční výpomoci. Rezervy a časové rozlišení se rozděluje dle doby od jejich plánovaného zúčtování.

Další způsob členění je dle místa vzniku na interní a externí. Při tomto členění se ještě zohledňuje, zda je veličina toková či zůstatková. Z hlediska veličiny tokové jsou interní finanční zdroje vytvářeny na základě vlastní podnikatelské činnosti (odpisy, rezervy, VH běžného období). Externí jsou vytvářeny například emisí akcií (dluhopisů).

Z hlediska veličiny zůstatkové mezi interní patří rezervy, fondy ze zisku a mezi externí například kapitálové fondy či dlouhodobé a krátkodobé závazky, úvěry.

2.3.2.1 Rozbor jednotlivých položek pasiv

A. Vlastní kapitál

Vlastní kapitál vyjadřuje, kolik kapitálu je tvořeno z vlastních zdrojů účetní jednotky neboli kolik kapitálu patří majiteli či majitelům (společníkům) podniku. Jeho podíl na celkovém kapitálu ukazuje, jak je podnik nezávislý a jaké má finanční jistoty. Vlastní kapitál je tvořen několika složkami, které nyní rozeberu.

A.I. Základní kapitál

Základní kapitál je souhrnem peněžních a nepeněžních vkladů, který vlastníci vkládají do podniku na začátku podnikání. Vzniká především při založení společnosti – jde o upsaný kapitál. Zákon u některých forem podnikání (kapitálové společnosti, družstva) přímo ukládá povinnost základní kapitál tvořit a to v předepsané minimální výši, která se zapisuje do obchodního rejstříku. Základní kapitál může být při příznivých hospodářských podmínkách navyšován několika možnostmi (další vklady vlastníků nebo doplňování ze zisku). Základní kapitál může být i snižován, ale maximálně ke hranici stanovenou zákonem. Snižování kapitálu vypovídá o špatném postavení podniku z důvodu klesání výše majetku společnosti, existují však výjimky. Výše základního kapitálu by měla být důležitým ukazatelem o finančním postavení podniku.

A.II. Kapitálové fondy

Kapitálovými fondy se rozumí vklady do společnosti, které nezvyšují základní kapitál. Lze je také nazvat příplatky nad základní kapitál. Tyto vklady mohou mít formu peněžní či nepeněžní. Nejdůležitější položkou těchto fondů je emisní ážio (a. s.) – rozdíl mezi emisním kurzem a jmenovitou hodnotou akcií. Dále sem lze zahrnout přijaté dary a dotace, oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků a při přeměnách společností.

A.III. Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku

Jedná se fondy, které jsou tvořeny ze zisku účetní jednotky. Povinně je musejí vytvářet kapitálové společnosti a družstva. U obchodních společností se jedná o rezervní fondy, u družstev o nedělitelné fondy. Výše těchto fondů je stanovena v obchodním zákoníku, dále může být upravena ve stanovách či smlouvách. Fondy se používají k překlenutí nepříznivého průběhu hospodaření společnosti či družstva. Tvoření ostatních fondů ze zisku je v kompetenci společnosti, jsou dobrovolné. Jejich tvorba a použití upravují stanovy a společenská smlouva. Může se jednat například o sociální fond či fond odměn.

A.IV. Výsledek hospodaření minulých let

Jedná o část zisku, která v minulém období nebyla využita a byla převedena do dalšího období. Může se jednat o nerozdělený zisk minulých let, který představuje finanční prostředky odstavené za účelem dalšího rozvoje podniku. Další možností je neuhrazená ztráta minulých let, která snižuje vlastní kapitál podniku.

A.V. Výsledek hospodaření běžného účetního období

Tento výsledek hospodaření ukazuje, jak se firmě dařilo v aktuálním účetním období. Může zde být vykazován zisk (+) nebo ztráta (-).

B. Cizí zdroje

Cizí kapitál vyjadřuje výši závazků (dluhů společnosti). Tyto závazky je podnik povinen v určené době uhradit. Jedná se o zdroj krytí majetku, který ovšem nepatří podniku a stojí určité náklady (úroky, další poplatky) – tzn. je levnější než vlastní kapitál, jelikož tyto náklady jsou daňově uznatelné. Podnik však musí brát v úvahu určitou rizikovost cizího kapitálu.

Základním kritériem pro členění cizích zdrojů je časové hledisko – dělí se na krátkodobé (do 1 roku včetně) a dlouhodobé cizí zdroje (nad 1 rok). Většinou platí, že krátkodobý kapitál je levnější než dlouhodobý.

Existuje několik důvodů, proč používat cizí kapitál. Hlavním důvodem bývá, že podnik aktuálně nedisponuje finančními prostředky potřebnými k činnostem podniku

(nákup stroje, oběžného majetku). Dalším důvodem je, že pokud podnik zvolí cizí kapitál, nevznikají věřitelům žádná práva v přímém řízení podniku, což by nastalo v případě nového společníka.

Naproti tomu existují i nevýhody cizího kapitálu. Nejvýraznějším problémem je zvyšování zadluženosti podniku. Také se každý další dluh stává dražším a vysoký podíl cizího kapitálu omezuje jednání managementu podniku.

B.I. Rezervy

Z hlediska členění cizích zdrojů se rezervy zařazují do dlouhodobých zdrojů z důvodu doby tvoření, která musí být delší než jeden rok. Jedná se o finanční prostředky, které jsou tvořeny za účelem krytí výdajů, jejichž vznik se v budoucnosti očekává. Jinými slovy představují budoucí závazky podniku. Rezervy se dělí na zákonné a ostatní. Zákonné upravuje zákon o rezervách a jsou daňově uznatelným nákladem. Rezervy ostatní jsou tvořené za jiným účelem než stanovuje zákon o rezervách. Nejsou daňově uznatelným nákladem. Příkladem rezerv je oprava dlouhodobého hmotného majetku. Novela zákona o rezervách č. 2/2009Sb. zpřísnila podmínky pro tento druh rezerv.

B.II. Dlouhodobé závazky

Za dlouhodobé závazky jsou považovány závazky delší než jeden rok a vznikají z různých titulů. Jedná se o závazky z půjček, dluhopisů, přijatých záloh, směnek k úhradě a jiné dlouhodobé závazky. Patří sem také odložený daňový závazek.

B.III. Krátkodobé závazky

Za krátkodobé závazky jsou považovány závazky kratší než jeden rok včetně. Může se jednat o směnky k úhradě, zálohy od odběratelů, závazky z půjček a také závazky vůči zaměstnancům, institucím a společníkům.

B.IV. Bankovní úvěry a výpomoci

Jedná se o úvěry, které mají dobu splatnosti delší než jeden rok. Dále do této skupiny patří úvěry běžné či krátkodobé finanční výpomoci, které poskytli společníci či jiné než třetí osoby (banky).

C. Časové rozlišení

V časovém rozlišení na straně pasiv jsou zachyceny zůstatky výdajů příštích období a výnosů příštích období. Příkladem je nájemné placené pozadu či naopak předem přijaté nájemné.

2.4 Vypovídací schopnost rozvahy

Jak již bylo řečeno, základní podmínkou rozvahy je, aby věrně a pravdivě zobrazovala skutečnost. Na základě dat z rozvahy podnik posuzuje mnoho skutečností jako je finanční zdraví podniku, hospodaření podniku, identifikuje slabé a silné stránky podniku, které slouží jako podklad pro budoucí rozhodnutí podniku ohledně dalšího postupu. Zjištěné informace jsou předkládány jednotlivým zájmovým skupinám. Zde však nastává problém, že každá skupina sleduje jiné cíle a hodnoty. Právě zde rozvaha projevuje své slabé stránky, které budou rozebrány dále.

2.4.1 Vypovídací schopnost rozvahy – finanční analýza

Základním metodou, jak získat informace o hospodaření, výkonnosti a ekonomickém zdraví, je finanční analýza. Dle tématu mé bakalářské práce se zde budu věnovat pouze ukazatelům, které lze vyčíst rozvahy bez dalších výkazů. Díky těmto ukazatelům rozvahy lze zjistit například platební schopnost podniku či finanční stabilitu.

„Finanční analýza je rozborem stavu a vývoje financí podniku, zejména podle údajů z účetních výkazů. Slouží především pro posuzování finanční důvěryhodnosti podniku z hlediska investorů a věřitelů, jakož i k posouzení spolehlivosti financí podniku jako záštity věcného podnikání“ [Grünwald, 2001].

Z hlediska rozvahy se nejčastěji využívají tyto analýzy:

- Analýza stavových (absolutních ukazatelů), dále dělenou na
 - o Horizontální analýza (analýza trendů),
 - o Vertikální analýzu (procentní rozbor dílčích položek rozvahy),
- Analýza rozdílových ukazatelů,
- Analýza poměrových ukazatelů.

„Analýzu rozvahy lze rozdělit na analýzu majetkové struktury a analýzu finanční struktury“ [Knápková, Pavelková, 2010].

Použitím těchto analýz vypočítáme mnoho ukazatelů, z nichž každá má doporučenou hodnotu. Nelze se však řídit pouze podle těchto hodnot, jelikož každý podnik je unikátní a i špatný výsledek nemusí pro podnik znamenat špatné hospodaření a zdraví podniku. Způsobem, jak tyto skutečnosti zjistit, může být srovnání v čase, s jiným podnikem v odvětví či s žádoucí veličinou danou normou nebo plánem (analýza odchylek a jejich příčin). Na konci finanční analýzy probíhá hodnocení výsledků jednotlivých ukazatelů a souhrn návrhů a doporučení pro účetní jednotku.

2.4.2 Absolutní (stavové) ukazatele

Absolutní ukazatele se dělí na horizontální a vertikální analýzu, které nám pomáhají vidět položky rozvahy v určitých souvislostech. Jedná se o nejjednodušší způsob hodnocení podniku.

Horizontální analýzou se rozumí srovnávání vývoje položek rozvahy v časové posloupnosti (řady). Vypočet nám znázorní výši změn položek rozvahy a její procentní vyjádření k minulému (výchozímu) roku. Tato analýza je v podstatě již vyjádřena v rozvaze, jelikož obsahuje aktuální a minulé účetní období.

$$\begin{aligned} \text{Absolutní změna} &= \text{ukazatel} - \text{ukazatel}_{(t-1)} \\ \% \text{ změna} &= (\text{absolutní změna} / \text{ukazatel}_{(t-1)}) \times \end{aligned}$$

Vertikální analýza ukazuje procentní podíl dílčích položek rozvahy ke zvolené základně, která představuje 100%. Příkladem je podíl dlouhodobého majetku na aktivech.

2.4.3 Rozdílové ukazatele

„Rozdílové ukazatele slouží pro stanovení optimální výše jednotlivých položek aktiv, pro stanovení jejich optimální struktury a celkové potřeby a pro výběr vhodného způsobu financování oběžných aktiv“ [Rosochatecká, 2006].

Nejvýznamnějším rozdílovým ukazatelem je čistý pracovní kapitál (provozní kapitál). Aby byl podnik likvidní, je nutný přebytek krátkodobých aktiv nad krátkodobými zdroji.

$$\text{ČPK} = \text{oběžný majetek} - \text{krátkodobé cizí}$$

Dalším ukazatelem jsou čisté pohotové prostředky, které vyjadřují okamžitou likviditu splatných krátkodobých závazků. Jde o největší stupeň likvidity.

$$\text{ČPP} = \text{pohotové peněžní prostředky} - \text{okamžitě splatné}$$

2.4.4 Poměrové ukazatele

„Nejrozšířenější metodou finanční analýzy jsou poměrové ukazatele, které charakterizují vzájemný vztah mezi dvěma nebo více absolutními ukazateli pomocí jejich podílu. Výhodou poměrových ukazatelů je to, že umožňují získat rychlý a nenákladný obraz o základních finančních charakteristikách firmy“ [Štohl, 2006].

2.4.4.1 Ukazatele zadluženosti

„Ukazatele zadluženosti slouží jako indikátory výše rizika, jež podnik nese při daném poměru a struktuře vlastního kapitálu a cizích zdrojů“ [Knápková, Pavelková, 2010].

Každý podnik má jiný optimální poměr mezi financováním z vlastních a cizích zdrojů, aby podnik správně fungoval. Záleží především na předmětu podnikání, na ceně cizích a vlastních zdrojů a především na ochotě a schopnosti pracovat s rizikem. Cizí kapitál je levnější než vlastní, ovšem může podnik dostat do velikých problémů při nemožnosti splácení. Naopak přebytek vlastního kapitálu způsobí nedostatečné využívání finančních prostředků podniku. Podnik také musí věnovat pozornost době splatnosti cizích zdrojů. Krátkodobé zdroje jsou rizikovější než zdroje dlouhodobé.

Mezi ukazatele zadluženosti patří:

- **Celková zadluženost** = Cizí zdroje / Aktiva celkem
Doporučená hodnota se pohybuje mezi 30 – 60%
- **Míra zadluženosti** = Cizí zdroje / Vlastní kapitál
Tento ukazatel se posuzuje dle jeho časového vývoje, tj. zvyšování či snižování podílu cizích zdrojů
- **Krytí dlouhodobého majetku VK** = Vlastní kapitál / Dlouhodobý majetek
Výsledek vyšší než 1 značí používání vlastního kapitálu i ke krytí oběžných aktiv.
- **Krytí dlouhodobého majetku dlouhodobými zdroji**
= VK + Dlouhodobé cizí zdroje / DM

Výsledek nižší než 1 značí problémy s úhradou závazků – podnik je podkapitalizován.

Výsledek vyšší než 1 značí stabilitu podniku za cenu drahých dlouhodobých zdrojů – podnik je překapitalizován. Přiměřené krytí DM značí dostatečnou, ale ne nadbytečnou, hodnotu čistého pracovního kapitálu

2.4.4.2 Ukazatele likvidity

„Likvidita vyjadřuje schopnost podniku hradit své závazky. Ukazatele likvidity v podstatě poměřují to, čím je možno platit (čítatel), s tím, co je nutno zaplatit (jmenovatel). Podle toho, jakou míru jistoty požadujeme od tohoto měření, dosazujeme do čitatele majtkové složky s různou dobou likvidnosti, tj. přeměnitelnosti na peníze“ [Knápková, Pavelková, 2010].

Mezi ukazatele likvidity patří:

- **Běžná likvidita** (likvidita III. stupně) = Oběžná aktiva / Krátkodobé cizí zdroje
Doporučená hodnota se pohybuje mezi 1,5 – 2,5. Nižší hodnota značí velmi rizikovou podnikovou likviditu. Vyšší hodnota naopak značí o špatném využívání oběžného majetku, hodnota čistého pracovního kapitálu je zbytečně vysoká.

➤ **Podíl čistého pracovního kapitálu na oběžném majetku**

= (Oběžná aktiva - Krátkodobé cizí zdroje) / Oběžná aktiva

Doporučená hodnota se pohybuje mezi 30 – 50%. Ukazatel vypovídá o krátkodobé finanční stabilitě podniku.

➤ **Pohotová likvidita** (likvidita II. stupně)

= (Krátk. pohledávky + Krátk. finanční majetek) / Krátkodobé cizí zdroje

Doporučená hodnota se pohybuje mezi 1 – 1,5. Nižší hodnota svědčí o špatně zinkasovaných pohledávkách a podnik musí spoléhat na případný prodej zásob.

➤ **Okamžitá likvidita** (likvidita I. Stupně)

= Krátkodobý finanční majetek / Krátkodobé cizí zdroje

Doporučená hodnota je mezi 0,2 – 0,5. Nižší hodnota značí špatnou finanční situaci – podnik nemá na úhradu závazků. Vyšší hodnota naopak značí neefektivní využívání finančních prostředků.

2.4.5 Nedostatky vypovídací schopnosti rozvahy

Vypovídající schopnost rozvahy je snížena řadou skutečností. Rozvaha vždy nedokumentuje ekonomickou realitu hospodaření podniku, jelikož úmyslné zkreslování údajů je možné téměř ve všech položkách rozvahy. Další problém je omezená možnost srovnání podniků, která vzniká z nejednotnosti pravidel a výkaznictví v různých zemích.

„Management potřebuje z rozvahy vyčíst odpovědi na nepřehledné množství otázek. Jenomže pokud budou chybět managementu znalosti z účetnictví, zejména o původu získaných hodnot, finanční analýza založená na sebestřednějších metodách bude mít vypovídací schopnost velmi sníženou. Každý alespoň trochu kreativnější účetní ví, že téměř všechny položky rozvahy vybízejí k diskusi o podmínkách, možnostech a rizicích“ [Drábková, Kouřilová, 2009].

Mezi hlavní problémy vypovídací schopnosti rozvahy patří:

- Oceňování majetku v historických cenách (změny cen se neberou v úvahu, data nejsou aktuální, dopad je zkreslení výsledku hospodaření běžného roku),

- Oceňování dlouhodobých závazků a pohledávek nominální cenou (důsledkem je nadcenění jejich hodnoty, není brán v úvahu faktor času),
- Inflace (problém porovnání jednotlivých časových období, dopad na výsledek hospodaření),
- Ignorování změn úrovně technologie v čase (dopad je zkreslení hodnocení efektivnosti hospodaření),
- Způsob vykazování dlouhodobých pohledávek a náhradních dílů při používání déle než jedno období (součást oběžného majetku, neodepisují se, dopad je zkreslení hodnocení finanční situace podniku),
- Různorodá účetní politika podniku
 - o Různé způsoby odepisování – podnik si sám stanovuje dobu účetních odpisů a ty poté nemusí odpovídat reálnému opotřebení,
 - o Tvorba a čerpání rezerv – tvorba rezerv snižuje zisk, čerpání rezerv zvyšuje zisk (tvořením rezervy dochází ke snížení základu daně a daňová povinnost je odložena do budoucích období naopak rozpouštěním rezerv podniky řeší slabou výkonnost a vykazují vyšší zisk a úspěšnost podniku, přestože realita může být jiná),
- Změny v účetní politice (problém při srovnávání v čase, je dovoleno měnit účetní metody kvůli dosažení věrného zobrazení)
- Problém vymezení majetku a jeho struktury (kritériem pro uznání majetku není fakt, že ekonomický prospěch či užitky poplynou do podniku; pro hodnocení podniku se používá hodnota všech aktiv včetně aktiv neoperativních, tj. aktiva nevyužívaná),
- Majetek pořízený formou finančního leasingu (není vykazován v aktivech, závazky naopak nejsou v cizích zdrojích, což vede k špatné finanční analýze, která neodpovídá skutečnosti z hlediska ukazatelů),
- Nehmotná aktiva nezahrnutá do majetku podniku (např. kvalifikovaná pracovní síla, kvalita lidských zdrojů, know-how; pouze se vykazuje goodwill, tj. rozdíl při koupi či prodeji podniku; problém je odepisování goodwillu, které nemusí odpovídat realitě),

- Vliv mimořádných událostí a sezónních faktorů na výsledky hospodaření (zkreslují srovnávání v různých časových obdobích),
- Omezená vypovídací schopnost ukazatelů zjištěných na základě dat z rozvahy (nelze slepě podnik hodnotit dle doporučených hodnot, je nutné brát v úvahu další řadu informací).

2.5 Kreativní účetnictví

Kreativní účetnictví je velice úzce spojeno s vypovídací schopností rozvahy a dalších účetních výkazů. Jedná se o proces manipulace s účetními údaji, jehož cílem je dosažení příznivějších výsledků, které ovšem neodpovídají realitě. Výkazy jsou přeměněny do podoby, kterou si přejí jejich tvůrci a nevykazují věrný a pravdivý obraz účetnictví. Za hlavní důvod kreativního účetnictví někteří odborníci považují problematiku oceňování (historické ceny). Kreativní účetnictví může vznikat z podnětu manažerů či agentů, kvůli špatnému managementu společnosti, kvůli nátlaku investorů či kvůli snaze snížit daně. Dalším důvodem je snížení nejistoty a rizika, kterým musí společnost čelit.

Kreativní účetnictví zahrnuje techniky, které jsou více či méně zřetelné. Kreativita někdy může dosáhnout takových výšin, že tyto techniky je i pro auditory nesmírně obtížné odhalit. Techniky kreativního účetnictví lze rozdělit na window dressing a na mimobilanční financování.

2.5.1 Window dressing

„Window dressing je takové vedení transakcí, jehož cílem je vytvoření příznivějšího obrazu o finanční pozici ve výkazech účetnictví než jaká je ve skutečnosti“ [Slovník Finančního výkaznictví CoopersLybrand].

Nejčastější techniky (v rámci rozvahy) jsou:

- prodej a zpětný nákup aktiv,
- vykazování krátkodobého majetku a dluhů mezi dlouhodobým či naopak,
- zkreslené oceňování majetku v rozvaze při jeho pořízení,
- praktiky týkající se přeceňování majetku,
- změny v přijatých politikách a záměrné chyby,
- zaměňování technického zhodnocení majetku za opravu nebo naopak,
- záměrné chyby v odhadu životnosti majetku,
- půjčky přes konec účetního období,

- vykazování majetku, který podniku nepřináší (ani nepřinese v budoucnu) ekonomický prospěch.

2.5.2 Mimobilanční financování

„Mimobilanční financování představuje takové praktiky a metody, jejichž následkem jsou závazky a aktiva, které by za standardních okolností byly vykázány v rozvaze, se vykazují v rozvahách jiných subjektů. Pomocí mimobilančního financování se společnosti snaží dosáhnout nízké míry zadluženosti a podílu dluhů k vlastnímu kapitálu“ [Drábková, Kouřilová, 2009].

Techniky mimobilančního financování jsou:

- zaměňování kapitálového leasingu za operativní,
- nevykazování závazků vyplývajících z nesplacení pohledávky,
- půjčky zahrnované do vlastního kapitálu.

2.5.3 Výhody a nevýhody kreativního účetnictví

Z pohledu společnosti má kreativní účetnictví mnoho výhod. Umožňuje firmě manipulaci s ukazateli finanční analýzy, přístup k finančním prostředkům, zvýšit zisk, snížit ztrátu, zlepšit postavení společnosti a jejího vedení, skrývat hrozící finanční rizika či se vyhybat kontrolám ze stran investorů či akcionářů. Firma by ale neměla opomíjet rizika a nevýhody spojené s kreativním účetnictvím. Jedná se o vznik nedůvěry ze strany investorů, akcionářů, dodavatelů, zaměstnancům a celé veřejnosti.

2.5.4 Kreativní účetnictví v oblasti oceňování vybraných položek rozvahy

2.5.4.1 Snížení hodnoty aktiv

Zásada opatrnosti firmě ukládá povinnost účtovat o nejistých ztrátách. Aplikování této povinnosti je však velice nepopulární, jelikož vede ke snížení hodnoty aktiv a hospodářského výsledku. Ve velké míře zde dochází pouze k odhadům (zda snížení zaúčtovat, hodnotu snížení aj.).

2.5.4.2 Oceňování aktiv

Fixní aktiva jsou oceňovány historickou cenou (cena pořízení včetně vedlejších nákladů). V případě, že podnik pořizuje aktivum na úvěr, čelí podnik otázce zahrnutí úroků do ceny aktiva. Při zahrnutí úroků zvýší zisk běžného období a v rozvaze bude vykázána vyšší hodnota dlouhodobých aktiv, čímž dojde ke zlepšení ukazatelů finanční analýzy neboli zlepšení finančního zdraví podniku. V opačném případě dojde ke zvýšení nákladů a snížení daňové povinnosti.

Další problém je oceňování majetku pořízeného vlastní činností (ve vlastní režii). Přímé náklady jdou většinou stanovit bez problémů, ale to stejné se nedá říct o nákladech nepřímých. Česká legislativa zahrnuje nepřímé náklady, které bezprostředně souvisejí s aktivem (přímé náklady plus výrobní režie). Zahrnutí ostatních nepřímých správních nákladů, je-li doba výroby delší než jedno účetní období, záleží na podniku. Hodnota těchto nákladů poté může výrazně pozměnit hodnotu aktiva nahoru či dolů.

2.5.4.3 Metody odepisování aktiv

Další významný vliv na vykazování věrného a poctivého obrazu podniku mají metody odepisování. Dle Mezinárodního účetního standardu č. 4 se odpisem rozumí postupné odpisování vstupní ceny aktiva do nákladů během jeho životnosti. Právě stanovení doby životnosti je v kompetenci jednotky, a proto umožňuje dávku kreativity. Doba životnosti poté může pozměnit hodnoty aktiva v rozvaze a výši hospodářského výsledku. Výši odpisů ovlivňuje vstupní cena, očekávaná doba životnosti a zůstatková cena aktiva. Při výběru metody odepisování může podnik vybírat z několika způsobů (metoda lineární, degresivní či progresivní odpisy, odpisy založené na výkonu).

2.5.4.4 Technické zhodnocení majetku / oprava majetku

Kreativní účetnictví je také často využíváno v oblasti technického zhodnocení majetku. Zhodnocení majetku lze chápat jako náklady na modernizace, rekonstrukce, technické přístavby a nástavby a stavební úpravy fixního majetku. Technické zhodnocení v mnoha případech bývá zaměňováno za opravy či udržování a naopak. Opravy jsou náklad běžného období, ovlivňují hospodářský výsledek. Naopak technické

zhodnocení zvyšuje hodnotu fixních aktiv a je odepisováno společně s majetkem. V praxi bývá ale velice obtížné zpětně odhalit, o kterou z těchto činností se jednalo.

2.5.4.5 Oceňování investic

Oceňování investic je dalším nezanedbatelným problémem. Dlouhodobé investice se oceňují pořizovací cenou. Krátkodobé investice zahrnujeme do oběžných aktiv. Kreativní účetnictví zde nastává v převodech mezi těmito dvěma druhy investic. „Zásadním problémem je, v jakých částkách mají být investice vykázány v rozvaze. Metoda historické ceny je kritizována, protože identické krátkodobé investice jsou vykazovány v různých částkách, pokud byly pořízeny v různých obdobích. S hospodářským výsledkem lze manipulovat tak, že při prodeji krátkodobých investic vybereme takovou částku, která je nejvýhodnější pro vykázání zamýšleného hospodářského výsledku“ [Krupová, 2001].

2.5.4.6 Oceňování zásob

Kreativní účetnictví lze také praktikovat v oblasti oceňování zásob. Existují čtyři metody oceňování úbytku zásob. Dle českých účetních standardů může účetní jednotka volit pouze mezi metodou (váženého) aritmetického průměru, metodou FIFO či metodou skutečné ceny. Metoda LIFO není v české účetní legislativě povolena. Z důvodu minimálního rozptylu cen je nejčastěji používána metoda aritmetického průměru. Kreativní účetnictví nejvíce umožňuje metoda skutečné ceny, která je ale náročná na operativní evidenci. Musí být také možné přiřadit ke každému prodanému (spotřebovanému) kusu zásob jeho pořizovací cenu. V případě metody FIFO v době inflace dochází k nadhodnocování zisku a naopak.

3 METODIKA

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit vypovídací schopnost rozvahy v rámci účetní závěrky. Dalším úkolem práce je soustředit se na nedostatky ve vypovídací schopnosti rozvahy ve vazbě na věrný a poctivý obraz účetnictví.

Praktická část bude aplikována na datech společnosti Ovoce, s. r. o. Pro účely výpočtů budou použita data z let 2008-2010.

Uvedená data v rozvaze nemusí odpovídat zásadě věrného a poctivého zobrazení. Touto problematikou se zabývá kreativní účetnictví, dále dělené na praktiky window dressing a mimobilanční financování.

Praktiky kreativního účetnictví budou aplikovány na společnost Ovoce, s. r. o. za účelem zjištění nedostatků ve vypovídací schopnosti rozvahy. Nejrozšířenější praktiky se týkají oceňování a odepisování dlouhodobého majetku, vykazování neoperativních aktiv a oceňování zásob a investic.

Pro posouzení schopnosti rozvahy podat informace o finanční situaci účetní jednotky je nutné vypracovat finanční analýzu. Pro zhodnocení finančního zdraví bude vypracována analýza vybraných poměrových ukazatelů, které budou nejvíce ovlivněny praktikami kreativního účetnictví.

Pro účely analýzy budou použita data původní rozvahy. Při zjištění nedostatků ve vypovídací schopnosti rozvahy budou navíc použity data upravené rozvahy za účelem zobrazení rozdílu v hodnocení finanční situace účetní jednotky při respektování zásady věrného a poctivého zobrazení a nikoli. Pro komplexní posouzení situace účetní jednotky bude vypracován Altmanův bankrotní model.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 Představení podniku

Společnost Ovoce spol. s r.o. je již na trhu téměř 20 let. Ovoce s.r.o. je dceřinou společností. Základní kapitál dosahuje 10 mil. Kč.

Sídlo společnosti je situováno do průmyslové zóny středně velkého města. Komerční atraktivita dané lokality je příznivá. Lokalita je dobře dostupná pro automobilovou, hromadnou i železniční dopravu.

Společnost Ovoce, s. r. o. se zabývá zpracováním ovoce, zeleniny a dalších výrobků rostlinného původu. Vyrábí především džemy, povidla a ovocné náplně ve velkospotřebitelském i maloobchodním balení. Sortiment je dále rozšířen o výrobu a prodej potřeb pro domácí vinaření (vinné kvasinky, vinná sůl, kvasné kloboučky). Společnost sezónně nakupuje a zpracovává zahradní ovoce a divoce rostoucí plody. Zabývá se také poskytováním služeb a to v mrazírenské výrobě. Jedná se především o skladování v řízené atmosféře či možnost pronájmu kanceláří v areálu.

Výrobní areál je vybaven moderní technologií pro provoz. Nachází se zde blok mrazíren a výrobních linek. Dále zde jsou laboratoře, dílny a sklady na obaly. V areálu společnosti se je k dispozici zdroj technologické vody (vytěžený lom na žulu).

Společnosti nemá žádné stálé pobočky. Využívá obchodního zástupce, který je ve stálém kontaktu s jednateli společnosti. Statutárním orgánem jsou 2 jednatele.

Společnosti zaměstnává kolem 40 zaměstnanců, z toho jsou 2 řídící pracovníci.

V roce 2010 na tuto společnost byla uvalena exekuce prodejem podniku.

4.2 Komparace a zhodnocení kreativních postupů v jednotlivých položkách rozvahy ve vazbě na věrný a pravdivý obraz účetnictví

Jak již bylo řečeno, vypovídací schopnost rozvahy je snížena řadou faktů. Poté rozvaha často nemusí podávat věrný a pravdivý obraz účetnictví. Data uvedená v rozvaze nemusí odpovídat skutečnosti, což způsobuje chybné výsledky ve výpočtech ukazatelů finanční analýzy. V konečné fázi je chybně zhodnoceno finanční zdraví společnosti. Z tohoto důvodu se budu zabývat jednotlivými položkami rozvahy a analyzuji, zda zde nedošlo k manipulaci s účetními údaji a k používání praktik kreativního účetnictví.

4.2.1 Aktiva společnosti Ovoce, s. r. o.

Tabulka 2: Majetková struktura společnosti Ovoce, s. r. o.

znak	AKTIVA	Číslo řádku	Účetní stav netto na konci období		
			2010	2009	2008
a	b	c			
	AKTIVA CELKEM	001	118495	110156	119516
B.	Dlouhodobý majetek	003	66321	67842	69571
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	004	0	0	0
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek	013	66321	67842	69571
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek	023	0	0	0
C.	Oběžná aktiva	031	52117	42099	49909
C. I.	Zásoby	032	26000	25352	28198
C. II.	Dlouhodobé pohledávky	039	0	0	0
C. III.	Krátkodobé pohledávky	048	24722	15922	21537
C. IV.	Krátkodobý finanční majetek	058	1395	825	174
D. I.	Časové rozlišení	063	57	50	36

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.1.1 Dlouhodobý majetek

Společnost Ovoce, s. r. o. nemá žádný dlouhodobý finanční majetek. V dlouhodobém nehmotném majetku je vykazován pouze software, který byl plně odepsán. Z tohoto důvodu se budu zabývat pouze dlouhodobým hmotným majetkem.

Pozemky se skládají ze 30 jednotlivých parcel, jsou částečně zastavěny. Budovy zahrnují sklad obalů (dobrý technický stav), mrazírnu (velmi dobrý technický stav),

sklady (dobrý technický stav), garáže a dílny (dobrý technický stav), ubytovnu (mírně zhoršený technický stav) a provozní budovu (nevyužívaný objekt, zhoršený technický stav).

Dlouhodobý majetek je evidován v pořizovací ceně, která obsahuje i náklady spojené s pořízením majetku. O zařazení majetku je účtováno v okamžiku, kdy je majetek uveden do užívání. Dle vnitropodnikové směrnice je stanovena hranice pro vykazání dlouhodobého hmotného majetku ve výši 40 000 Kč. Společností stanovená hranice odpovídá hranici podle zákona o dani z příjmů. Majetek, který tuto podmínku nespĺňuje, je odepisován přímo do nákladů.

Dlouhodobý odepisovaný majetek je účetně odepisován lineární metodou. Účetní odpisy se počítají měsíčně. Při odepisování společnost vychází z předpokládaného opotřebenění zařazovaného majetku. Daňové odpisy se počítají lineární metodou. Daňové a lineární odpisy se nerovnají, rozdíl mezi nimi je uveden v přiznání k dani z příjmů právnických osob.

4.2.1.2 Praktiky kreativního účetnictví u dlouhodobého hmotného majetku

Oceňování aktiv

Veliký prostor pro kreativní účetnictví je v oblasti oceňování aktiv. Prvním příkladem je pořizování dlouhodobého hmotného majetku na úvěr. Řeší se zde otázka zahrnutí úroku do vstupní ceny či nikoliv. Ve společnosti Ovoce, s. r. o. ve sledovaných letech nedošlo k pořízení majetku na dlouhodobý úvěr, nemohlo tedy dojít k úpravě výsledku hospodaření či daňové povinnosti. Druhým příkladem je ocenění majetku vytvořeného vlastní činností. Společnost Ovoce, s. r. o. pouze nakupuje dlouhodobý majetek.

Odepisování aktiv ve vazbě na věrný a pravdivý obraz účetnictví

Významný vliv na vykazování věrného a pravdivého obrazu účetnictví má volba způsobu odepisování. Hodnoty odpisů v jednotlivých letech poté ovlivňují výsledek hospodaření. Výběrem metody odepisování společnosti určuje, do kterých let alokuje jednotlivé náklady ve formě odpisů. Vzhledem k faktu, že společnost Ovoce, s. r. o.

používá metodu lineárních odpisů, která opotřebení rovnoměrně rozkládá do jednotlivých let, nedochází zde k záměrným úpravám hospodářského výsledku.

$$\text{Lineární odpis} = \text{vstupní cena} / \text{očekávaná doba životnosti}$$

Technické zhodnocení x oprava

Další technikou kreativního účetnictví v případě dlouhodobého majetku je technické zhodnocení a opravy. Dochází k zaměňování technického zhodnocování za opravy a naopak. Společnost v roce 2009 dokončila technické zhodnocení staveb. V daném roce tedy nedošlo k úpravě výsledku hospodaření, technické zhodnocení bude postupně odepisováno do nákladů. O částku technického zhodnocení navýšila hodnotu staveb o 3.227 tis. Kč. Zpětně nejsem schopna zjistit, zda nedošlo k záměrnému pochybení a ve skutečnosti se nejednalo o opravu.

Tabulka 3: Technické zhodnocení ve společnosti Ovoce, s. r. o.

Rok	Pořizovací cena		Oprávk		Zůstatková cena	
	běžné období	minulé období	běžné období	minulé období	běžné období	minulé období
2008	76 827	75 848	13 837	12 273	62 990	64 575
2009	80 054	76 827	15 422	13 837	64 632	62 000
2010	80 054	80 054	16 742	15 422	63 312	64 632

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.1.3 Oběžný majetek - zásoby

Společnost Ovoce, s. r. o. provádí komerční činnost v potravinářském průmyslu, z tohoto důvodu jsou zásoby nejvyšší položkou oběžného majetku.

Účtování o zásobách je prováděno způsobem A. Při pořízení jsou zásoby oceňovány pořizovací cenou včetně vedlejších pořizovacích nákladů. Při výdeji jsou zásoby oceňovány skladovými cenami a cenami zjištěnými aritmetickým průměrem. Zásoby vytvořené ve vlastní režii jsou oceňovány přímými náklady a výrobní režii.

4.2.1.4 Praktiky kreativního účetnictví u dlouhodobého hmotného majetku

Oceňování úbytků zásob ze skladu

Velký prostor pro kreativní účetnictví v případě zásob je umožněn při oceňování úbytků zásob ze skladu. Společnost tyto úbytky oceňuje aritmetickým průměrem. Společnost měla možnost dále zvolit metodu skutečné ceny nebo metodu FIFO. Na příkladu se pokusím zjistit, jak tato metoda ovlivňuje výsledek hospodaření Ovoce, s. r. o.

Příklad:

Společnost Ovoce, s. r. o. prodává jahodové pyré. Společnost v daném období prodala 2.000 ks. Cena 1 ks jahodového pyré je 30 Kč.

Tabulka 4: Ocenění zásob na skladě

Množství (kg)	Cena za MJ (kg)	Zásoba zboží (kg)	Zásoba zboží (Kč)	Aritmetický průměr (Kč)
1000	23,5	1 000	23 500	23,50
1000	25,0	2 000	48 500	24,25
1000	24,0	3 000	72 500	24,17

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 5: Porovnání metod oceňování úbytků zásob ze skladu

Metoda	Výdej ze skladu (Kč)	Výnos z prodeje (Kč)	Zisk (Kč)
Vážený aritmetický průměr	48 333	60 000	11 667
Skutečná cena	48 042*	60 000	11 958
FIFO	47 750	60 000	12 250

* Skutečná cena byla stanovena jako průměr metody průměru a FIFO, jelikož pro její stanovení je nezbytné vedení složité operativní evidence.

Zdroj: vlastní zpracování

Komentář:

1, $\text{Vážený aritmetický průměr} = 24,17 \text{ Kč} * 2000 \text{ kg} = 48.333,- \text{ Kč}$.

2, $\text{Skutečná cena} = (48.333 \text{ Kč} + 47.750 \text{ Kč}) / 2 = 48.042,- \text{ Kč}$.

3, $\text{FIFO} = (1000 \text{ kg} * 23,5 \text{ Kč}) + (1000 \text{ kg} * 25 \text{ Kč}) = 47 750,-\text{Kč}$.

4, Zisk je spočítán jako rozdíl mezi výnosem z prodeje (60.000,-Kč) a částkou ocenění zásob při výdeji ze skladu (48.333,-Kč), tj. 11.667,-Kč.

Shrnutí:

Srovnání metod ukázalo, že největší zisk je vykazován v případě metody FIFO, naopak nejmenší zisk vykazuje metoda váženého aritmetického průměru. Metoda skutečné ceny zde vykazuje střední zisk, ale ve skutečnosti se jedná o metodu, která nejvíce umožňuje praktiky kreativního účetnictví.

Společnost Ovoce, s. r. o. zvolila metodu váženého aritmetického průměru, kterou používá převážná většina českých firem. Tato metoda dovoluje minimální zkreslení výsledků. Z těchto důvodů společnost nelze podezírat, že využívá oceňování úbytků zásob ze skladu ke zkreslování výsledku hospodaření.

Vykazování neprodejných (neoperativních) zásob

Společnost Ovoce, s. r. o. je dceřinou firmou. Její řízení je z velké části ovlivňováno mateřskou firmou, která Ovoce, s. r. o. využívá k praktikám kreativního účetnictví. Jednou z těchto praktik je skutečnost, že vedení společnosti bylo nařízeno za stanovenou cenu odkoupení P/E (polyethylenových) obalů na mražené výrobky od mateřské společnosti. Používání těchto obalů je ale zakázáno na základě nařízení Evropské Unie. Z tohoto důvodu nelze brát v úvahu prodej či jiné nakládání s těmito obaly, dají se považovat za bezcenné zásoby.

Tabulka 6: Neprodejné zásoby (P/E obalový materiál na mražené ovoce)

Druh zásoby	Cena (Kč)
PE sáčky	5 694
PE pytle	6 001
PE vaky	28 849
PE sáčky silné	12 875
PE přepravky	2 717 677
Celkem	2 771 096

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 7: Vykazování zásob v rozvaze před zaúčtováním snížení hodnoty zásob a při zaúčtování snížení hodnoty zásob

znak	AKTIVA	Číslo řádku	Brutto hodnota původní	Korekce původní	Netto původní	Korekce oprava	Netto oprava
C. I.	Zásoby	032	26 000	0	26 000	-2 771	23 229
C. I. 1.	Materiál	033	11 696	0	11 696	-2 771	8 925
2.	Nedokončená výroba a polotovary	034	5 973	0	5 973	0	5 973
3.	Výrobky	035	2 558	0	2 558	0	2 558
4.	Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	036	0	0	0	0	0
5.	Zboží	037	5 773	0	5 773	0	5 773

Zdroj: vlastní zpracování

Shrnutí:

Z této skutečnosti vyplývá, že v zásobách společnosti Ovoce, s. r. o. je uskladněno velké množství obalů, které nebudou moci být použity. Jedná se o neprodejně zásoby z důvodu nařízení zákazu používání EU. Zákaz lze považovat za trvalý, a proto je nutné účtovat o trvalém snížení hodnoty zásob. Vzhledem k tomuto faktu měla být hodnota neprodejných zásob odepsána do nákladů přes účet manka a škody (549). Jedná se o daňově neúčinný náklad. Neodepsání neprodejných zásob zkresluje hodnotu aktiv, která je nadhodnocena. Současně vylepšuje pohled na finanční zdraví společnosti. Důkazem je běžná likvidita podniku, která se pohybuje v rozmezí doporučených hodnot. Dobrý výsledek byl způsoben velkým podílem zásob na oběžném majetku, přestože tento fakt není pravdivý a nejedná se o věrné a pravdivé zobrazení skutečnosti.

4.2.1.5 Oběžný majetek – krátkodobé pohledávky

Převažující podíl v krátkodobých pohledávkách společnosti Ovoce, s. r. o. mají pohledávky z obchodních vztahů. Dále se v rozvaze objevují pohledávky vůči státu, krátkodobé poskytnuté zálohy (voda, nafta, mýtné, služby, mobily) a jiné pohledávky.

4.2.1.6 Praktiky kreativního účetnictví v oblasti krátkodobých pohledávek

Vykazování problematických nebo nedobytných pohledávek

Společnost Ovoce, s. r. o. má problémy s inkasem pohledávek, všechny pohledávky z obchodních vztahů jsou již po době splatnosti. Převažující část těchto pohledávek je vůči mateřské společnosti, která je v insolvenčním řízení. Ovoce, s. r. o. jako dceřiná společnost očekává žádnou či minimální úhradu těchto pohledávek. Pohledávky vůči mateřské společnosti tedy musí být považovány za nedobytné.

Tabulka 8: Pohledávky z obchodních vztahů po splatnosti

Doba po splatnosti	Brutto (Kč)	Netto (Kč)
0 - 30 dnů	6 782 121	6 782 121
31 - 90 dnů	162 109	162 109
91 - 180 dnů	264 631	264 631
181 dnů až rok	0	0
Rok a více	31 966	31 966
Nedobytné pohledávky (mateřská společnost)	18 670 000	0
Pohledávky z obch. vztahů	25 910 827	7 240 827

Zdroj: vlastní zpracování

Další problém se týká jiných pohledávek, které jsou také vůči mateřské společnosti. Společnost Ovoce, s. r. o. se zavázala uhradit za mateřskou společnost závazky (bankovní úvěr) vůči bance mateřské firmy v případě neplacení. Mateřská společnost je nyní v platební neschopnosti, jiné pohledávky je také nutné označit za nedobytné.

Tabulka 9: Jiné pohledávky

Pohledávka	Brutto (Kč)	Netto (Kč)
Nedobytné pohledávky (mateřská společnost)	2 749 000	0
Jiné pohledávky	2 749 000	0

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 10: Odepsání nedobytných pohledávek

znak	AKTIVA	Číslo řádku	Brutto hodnota původní	Korekce původní	Netto původní	Korekce oprava	Netto oprava
C. III.	Krátkodobé pohledávky	048	28 994	-4 272	24 722	-21 419	7 575
C. III. 1.	Pohledávky z obchodních vztahů	049	25 910	-4 272	21 638	-18 670	7 240
6.	Stát - daňové pohledávky	054	256	0	256	0	256
7.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	055	79	0	79	0	79
9.	Jiné pohledávky	057	2 749	0	2 749	-2 749	0

Zdroj: vlastní zpracování

Shrnutí:

Problematika nedobytných pohledávek nabízí několik způsobů řešení. Vzhledem k velikosti společnosti Ovoce, s. r. o. jsem zvolila metodu specifického (přímého, konkrétního) odpisu, která je vhodná pro menší společnosti. Principem dané metody je odepsání pohledávek do odpisů v okamžiku, kdy společnost bezpečně ví, že nedojde k úhradě pohledávek. Z důvodu nedobytnosti pohledávek vůči mateřské společnosti musely být tyto pohledávky odepsány do nákladů. Vzhledem ke zvýšení nákladů dojde ke snížení výsledku hospodaření běžného období ve výši nedobytných pohledávek, tj. o 21.419,- tis. Kč (18.670,- Kč + 2.749,-Kč).

4.2.1.7 Oběžný majetek – krátkodobý finanční majetek.

Společnost v rozvaze vykazuje pouze peníze a účty v bankách. Vzhledem k faktu, že se peníze oceňují nominální hodnotou, není zde mnoho prostoru pro praktiky kreativního účetnictví. Společnost Ovoce, s. r. o. má k 31.12.2010 krátkodobý majetek ve výši 1.395 tis. Kč.

4.2.1.8 Časové rozlišení aktivní

Společnost Ovoce, s. r. o. k 31.12.2010 vykazuje časové rozlišení aktivní ve výši 57 tis. Kč. Jedná se o náklady příštích období, ve kterých je vykazováno pojištění vozidel (6 tis. Kč), daň z nemovitostí (31 tis. Kč) a pojištění Kooperativa (20 tis. Kč).

4.2.2 Pasiva společnosti Ovoce, s. r. o.

Tabulka 11: Finanční struktura společnosti Ovoce, s. r. o.

znak	PASIVA	Číslo řádku	Účetní stav netto na konci období		
			2010	2009	2008
a	b	c			
	PASIVA CELKEM	067	118495	110156	119516
A.	Vlastní kapitál	068	91097	88948	79813
A. I.	Základní kapitál	069	99395	99395	99395
A. II.	Kapitálové fondy	073	0	0	0
A. III.	Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	078	1102	1102	1102
A. IV.	VH minulých let	081	-11549	-9631	-22605
A. V.	VH běžného účetního období	084	2149	-1918	1921
B.	Cizí zdroje	085	27284	21136	39683
B. I.	Rezervy	086	0	0	0
B. II.	Dlouhodobé závazky	091	0	0	11053
B. III.	Krátkodobé závazky	102	12928	4451	7747
B. IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	114	14356	16685	20883
C. I.	Časové rozlišení	118	114	72	20

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.2.1 Vlastní kapitál společnosti Ovoce, s. r. o.

Základní kapitál je plně splacen mateřskou společností ve výši 99.395 tis. Kč. Společnost v daných obdobích netvořila kapitálové fondy. Dle právní formy společnosti Ovoce, s. r. o. musí ze zákona tvořit rezervní fond. Ve sledovaných obdobích dosahuje neměnné výše, tj. 1.102 tis. Kč. Výsledek hospodaření minulých let dosahuje výše -11.549 tis. Kč. Nejistila jsem důvod pro úpravu vykázaných částek položek vlastního kapitálu kromě výsledku hospodaření běžného účetního období. Otázka výše výsledku hospodaření běžného účetního období bude řešena v další kapitole této bakalářské práce.

4.2.2.2 Cizí zdroje – rezervy

Zdrojem kreativního účetnictví jsou nejisté dluhy (závazky). Společnosti by měly vytvářet rezervy na závazky, u kterých je velká pravděpodobnost vzniku dluhu či snížení aktiv. Vystává zde však otázka pojmu nejistoty. Vzhledem k účtování rezerv

dochází prostřednictvím nákladů ke snižování vlastního kapitálu (výsledku hospodaření). Poté záleží na účetní jednotce, zda rezervu vykáže a sníží výsledek hospodaření či rezervu nevykáže.

Společnost Ovoce, s. r. o. ve sledovaných obdobích nevykázala žádné rezervy, z čehož lze usuzovat, že v této společnosti nedochází k praktikám kreativního účetnictví v oblasti rezerv.

4.2.2.3 Cizí zdroje – dlouhodobé a krátkodobé závazky

Společnost Ovoce, s. r. o. ve sledovaném období neměla žádné dlouhodobé závazky. V roce 2009 v dlouhodobých závazcích byl vykázán odložený daňový závazek. Převážná většina krátkodobých závazků jsou závazky z obchodních vztahů. Dále se zde objevuje závazek ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění, závazky vůči státu a jiné závazky.

4.2.2.4 Praktiky kreativního účetnictví v oblasti dlouhodobých a krátkodobých závazků

Problematika vykazování dlouhodobých x krátkodobých závazků

Zdrojem kreativního účetnictví v oblasti závazků zaměňování dlouhodobých závazků za krátkodobé a naopak. Společnost tímto způsobem může ovlivňovat ukazatele likvidity, kde krátkodobé závazky slouží jako jmenovatel. Tyto praktiky bývají často využívány v případě, kdy společnost mají úvěry. Kreativita zde vzniká v oblasti účtování splátek.

Společnost Ovoce, s. r. o. v roce 2010 nevykázala žádné dlouhodobé závazky ani neměla žádné dlouhodobé úvěry, není zde možnost kreativity v účtování splátek. Vzhledem k faktu, že ukazatelé likvidity se nepohybují v doporučených hodnotách a analýza likvidity byla zhodnocena spíše negativně, nelze společnost podezírat z praktik kreativního účetnictví v oblasti zaměňování krátkodobých závazků za dlouhodobé a naopak.

4.2.2.5 Cizí zdroje – bankovní úvěry a výpomoci

Společnost ve sledovaném období neměla žádný dlouhodobý bankovní úvěr. Krátkodobé bankovní úvěry jsou ve výši 11.820 tis. Kč. Krátkodobé bankovní úvěry jsou tvořeny revolvingovým úvěrem ve výši 8.185 tis. Kč a kontokorentním ve výši 3.635 tis. Kč.

Krátkodobé finanční výpomoci představují závazky z prodeje pohledávek třetí osobě – faktoring. Společnost Ovoce, s. r. o. spolupracuje se dvěma faktoringovými společnostmi. Tento druh závazků je vykazován ve výši 2.536 tis. Kč.

4.2.2.6 Časové rozlišení pasivní

V časovém rozlišení jsou v roce 2010 zachyceny výdaje příštích období ve výši 114 tis. Kč. Je zde vykázán předpis pojištění zaměstnanců a závazky k jedné z faktoringových společností.

4.3 Finanční analýza společnosti Ovoce, s. r. o.

4.3.1 Rozvaha po zhodnocení věrného a pravdivého zobrazení jednotlivých položek rozvahy

Na základě komparace a zhodnocení kreativních postupů u jednotlivých položek rozvahy jsem zjistila, že výše některých položek neodpovídá věrnému a pravdivému obrazu účetnictví. Z tohoto důvodu je nutné vytvořit rozvahu novou, aby bylo možné posoudit skutečné finanční zdraví společnosti Ovoce, s. r. o.

Tabulka 12: Upravená aktiva společnosti Ovoce, s. r. o.

znak	AKTIVA	Číslo řádku	Běžné účetní období			
			Brutto	Korekce	Netto	Netto původní
a	b	c	1	2	3	4
	AKTIVA CELKEM	001	178451	-79874	98577	118495
B.	Dlouhodobý majetek	003	122005	-55684	66321	66321
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	004	38	-38	0	0
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek	013	121967	-55646	66321	66321
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek	023	0	0	0	0
C.	Oběžná aktiva	031	56389	-24190	32199	52117
C. I.	Zásoby	032	26000	-2771	23229	26000
C. II.	Dlouhodobé pohledávky	039	0	0	0	0
C. III.	Krátkodobé pohledávky	048	28994	-21419	7575	24722
C. IV.	Krátkodobý finanční majetek	058	1395	0	1395	1395
D. I.	Časové rozlišení	063	57	0	57	57

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 13: Upravená pasiva společnosti Ovoce, s. r. o.

znak	PASIVA	Číslo řádku	Běžné úč. období	Běžné úč. období (původní)
a	b	c	1	2
	PASIVA CELKEM	067	98577	118495
A.	Vlastní kapitál	068	71179	91097
A. I.	Základní kapitál	069	99395	99395
A. II.	Kapitálové fondy	073	0	0
A. III.	Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	078	1102	1102
A. IV.	VH minulých let	081	-11549	-11549
A. V.	VH běžného účetního období	084	-17769	2149
B.	Cizí zdroje	085	27284	27284
B. I.	Rezervy	086	0	0
B. II.	Dlouhodobé závazky	091	0	0
B. III.	Krátkodobé závazky	102	12928	12928
B. IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	114	14356	14356
C. I.	Časové rozlišení	118	114	114

Zdroj: vlastní zpracování

Komentář:

- 1, Aktiva byla upravena dle zásad věrného a pravdivého obrazu účetnictví.
- 2, Pasiva byla ponechána ve stejné výši (nebyly zjištěny nedostatky vzhledem k zásadám věrného a pravdivého obrazu účetnictví) kromě VH běžného účetního období.
- 3, VH běžného účetního období byl upraven o výši vytvořených opravných položek a odpisu nedobytných pohledávek, tj. $2.149 - 14.398 - 2.749 - 2.771 = - 17.769$ tis. Kč.

Shrnutí:

Dle nových hodnot rozvahy můžeme vyzorovat oblasti, ve kterých nastaly největší změny. Jedná se o oběžná aktiva, kde došlo k rozdílným hodnotám u zásob a krátkodobých pohledávek. Tento fakt je velice podstatný pro finanční analýzu likvidity podniku.

Další významnou změnu lze vyzorovat na straně pasiv u vlastního kapitálu. Vlastní kapitál byl snížen díky výsledku hospodaření běžného období, který měl být

správně vykázan nižší. Při finanční analýze tato změna především ovlivňuje ukazatele zadluženosti.

4.3.2 Finanční analýza po zhodnocení věrného a pravdivého zobrazení rozvahy

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem bude provedena finanční analýza likvidity a zadluženosti podniku, jelikož v těchto ukazatelích lze předpokládat podstatné změny. V poslední fázi bude použit Altmanův bankrotní model pro posouzení celkového hospodaření společnosti před úpravou a po úpravě rozvahy dle zásad věrného a pravdivého zobrazení.

4.3.2.1 Analýza likvidity po zhodnocení věrného a pravdivého zobrazení rozvahy

Tabulka 14: Analýza likvidity společnosti Ovoce, s. r. o.

Poměrový ukazatel	Rok 2010		*Hodnocení
	neupravené hodnoty	upravené hodnoty	
Likvidita I. stupně (okamžitá)	0,05	0,05	=
= krátkodobý finanční majetek / krátkodobé závazky			
Likvidita II. stupně (pohotová)	0,96	0,33	H
= (finanční majetek + krátkodobé pohledávky) / krátkodobé závazky			
Likvidita III. stupně (běžná)	1,91	1,18	H
= oběžná aktiva / krátkodobé závazky			
Podíl ČPK na oběžných aktivech	48%	15%	H
= (oběžná aktiva - krátkodobé cizí zdroje) / oběžná aktiva * 100			
Podíl ČPK na aktivech	21%	5%	H
= (oběžná aktiva - krátkodobé cizí zdroje) / aktiva celkem * 100			

*H – zhoršení, L - zlepšení = značí stejnou hodnotu

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota ukazatele okamžité likvidity zůstala stejná, stále se pohybuje mimo doporučené hodnoty, které by měly nabývat hodnot mezi 0,2 – 0,5. Nízká hodnota ukazuje na problémy s platební schopností. Podnik tuto problematiku řeší používáním kontokorentního úvěru, který je vykázan jako krátkodobý bankovní úvěr v pasivech rozvahy společnosti.

Ukazatel pohotové likvidity se výrazně zhoršil, přestože i před úpravou oběžného majetku byl mimo doporučené hodnoty, které by neměly klesnout pod 1. Nyní je hodnota extrémně nízká, společnost není schopná dostát svým krátkodobým

závazkům, je potřeba získat finanční prostředky jinou cestou (například odprodej zásob). Pokles byl zapříčiněn vykazováním krátkodobých pohledávek, které jsou ovšem ve skutečnosti nedobytné a musely být odepsány.

U ukazatele běžné likvidity můžeme opět vyzorovat, jak původní hodnoty v rozvaze zkreslovaly hodnocení finančního zdraví společnosti Ovoce, s. r. o. Ukazatel běžné likvidity se z doporučených hodnot přesunul do pásma mimo tyto hodnoty, jejichž spodní hranice je 1,5. Změna byla způsobena nezbytným vytvořením trvalého snížení zásob a odpisem nedobytných pohledávek.

Ukazatel podílu čistého pracovního kapitálu na oběžných aktivech dosahoval výše 48%, což je považováno za optimální hodnoty. Podnik byl dle tohoto ukazatele krátkodobě finančně stabilní. Po úpravě rozvahy ovšem klesl o 33% a dosahuje pouze 15%, což opět ukazuje na finanční nestabilitu společnosti. Změna nastala snížením výše oběžného majetku.

Shrnutí:

Analýza likvidity prokázala, jak praktiky kreativního účetnictví ovlivňují ukazatele a tím hodnocení finanční situace podniku. V případě použití dat z původní rozvahy ukazatel pohotovostní a běžné likvidity byl na celkem uspokojivé úrovni a neukazoval na výrazné problémy. Při použití dat z nové rozvahy se všechny tři základní ukazatele likvidity nacházejí mimo doporučené hodnoty a některé nabývají extrémně špatných hodnot. Na základ těchto výsledků lze podnik označit za naprosto insolventní. Společnost Ovoce, s. r. o. není schopna dostát svým krátkodobým závazkům, je ve velice špatné platební schopnosti.

4.3.2.2 Analýza zadluženosti po zhodnocení věrného a pravdivého zobrazení rozvahy

Tabulka 15: Analýza zadluženosti společnosti Ovoce, s. r. o.

Poměrový ukazatel	Rok 2010		*Hodnocení
	neupravené hodnoty	upravené hodnoty	
Celková zadluženost (věřitelské riziko)	23,0%	27,7%	H
= cizí zdroje / aktiva celkem * 100			
Koeficient samofinancování	77,0%	72,2%	H
= vlastní kapitál / aktiva celkem * 100			
Finanční páka	1,30	1,38	H
= celková aktiva / vlastní kapitál			
Míra zadluženosti	30,0%	38,3%	H
= cizí zdroje / vlastní kapitál * 100			
Míra finanční samostatnosti	333,9%	260,9%	H
= vlastní kapitál / cizí zdroje * 100			
Krytí dlouh. majetku vlastním kapitálem	1,37	1,07	H
= vlastní kapitál / dlouhodobý majetek			

*H – zhoršení, L - zlepšení = značí stejnou hodnotu

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel celková zadluženost se zvýšil, což způsobila nižší hodnota aktiv v nové rozvaze společnosti Ovoce, s. r. o. Ukazatel dosáhl výše téměř 28%, což je však stále považováno za nízkou míru zadluženosti při srovnání s mírou zadluženosti odvětví, která dosahuje téměř 50 %.

Koeficient samofinancování je zrcadlový ukazatel celkové zadluženosti, došlo tedy ke snížení koeficientu na úkor zvýšení zadluženosti.

Míra zadluženosti se zvýšila o 8,3%, jde o poměrně vysoké zhoršení. Změna byla způsobena nižší hodnotou vlastního kapitálu. Míra finanční samostatnosti je obráceným ukazatelem.

Ukazatel krytí dlouhodobého majetku vlastním kapitálem se snížil o 0,3, nyní dosahuje 1,07. Pokles tohoto ukazatele je opět způsoben snížením vlastního kapitálu podniku při stejné výši dlouhodobého majetku. Výsledek vyšší než 1 poukazuje na používání vlastního kapitálu i ke krytí oběžných aktiv.

4.3.3. Syntetický model – Altmanův bankrotní model

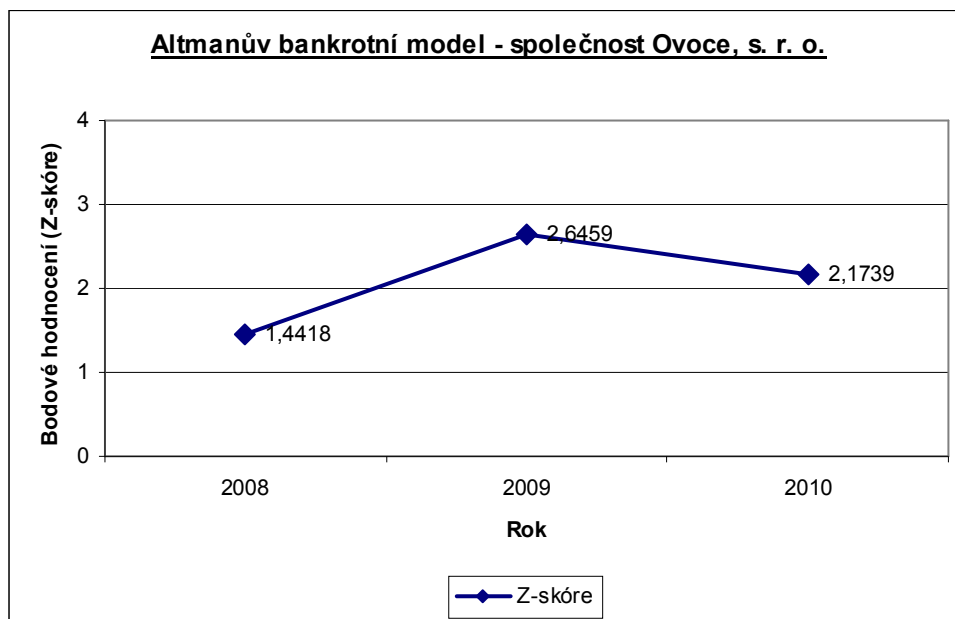
Tabulka 16: Altmanův bankrotní model společnosti Ovoce, s. r. o. před úpravou rozvahy v letech 2008 - 2010

Algoritmus výpočtu Altmanova indexu poměrový ukazatel	koeficient	Bodové hodnocení			Pásma podniku		
		2010	2009	2008	2010	2009	2008
Čistý pracovní kapitál / aktiva celkem	0,7170	0,1503	0,1364	0,1277	šedá zóna	šedá zóna	šedá zóna
(vlastní kapitál - základní kapitál) / aktiva celkem	0,8470	-0,0593	-0,0803	-0,1388			
EBIT / aktiva celkem	3,1070	0,0563	-0,0541	0,0499			
Vlastní kapitál / cizí zdroje	0,4200	1,4023	1,7675	0,8447			
Tržby / celková aktiva	0,9980	0,6243	0,8764	0,5582			
Bodové hodnocení celkem (ΣZ)*		2,1739	2,6459	1,4418			

*Vyhodnocení: je-li $Z < 1,20$... pásmo bankrotu, je-li $1,20 < Z < 2,90$... pásmo šedé zóny, je-li $Z > 2,90$... pásmo prosperity.

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 1: Altmanův bankrotní model společnosti Ovoce, s. r. o. před úpravou rozvahy v letech 2008 - 2010

Zdroj: vlastní zpracování

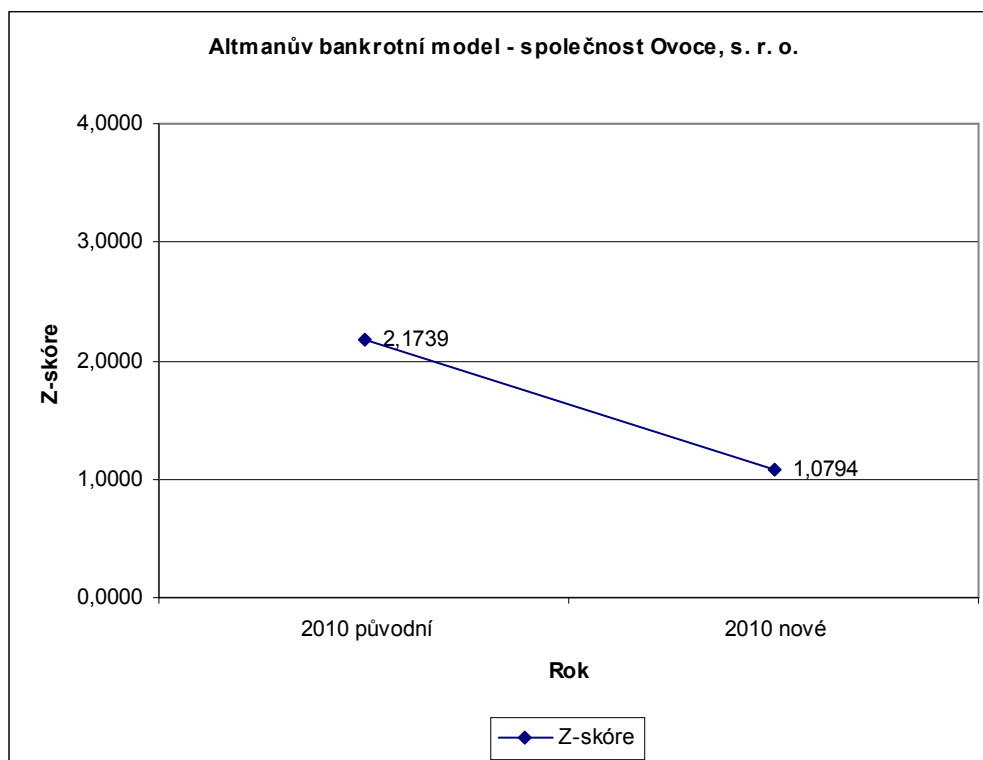
Tabulka 17: Altmanův bankrotní model společnosti Ovoce, s. r. o. po úpravě rozvahy

Algoritmus výpočtu Altmanova indexu poměrový ukazatel	koeficient	Bodové hodnocení		Pásmo podniku	
		2010 původní	2010 nové	2010 původní	2010 nové
Čistý pracovní kapitál / aktiva celkem	0,7170	0,1503	0,0357	šedá zóna	bankrot
(vlastní kapitál - základní kapitál) / aktiva celkem	0,8470	-0,0593	-0,2424		
EBIT / aktiva celkem	3,1070	0,0563	-0,5601		
Vlastní kapitál / cizí zdroje	0,4200	1,4023	1,0957		
Tržby / celková aktiva	0,9980	0,6243	0,7504		
Bodové hodnocení celkem (ΣZ)*		2,1739	1,0794		

*Vyhodnocení: je-li $Z < 1,20$... pásmo bankrotu, je-li $1,20 < Z < 2,90$... pásmo šedé zóny, je-li $Z > 2,90$... pásmo prosperity.

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 2: Altmanův bankrotní model společnosti Ovoce, s. r. o. po úpravě rozvahy

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě nově vypracované rozvahy dle zásad věrného a pravdivého obrazu společnosti došlo při výpočtu Altmanova bankrotního modelu k podstatné změně. Společnost byla přesunuta do jiného pásma. Z pásma šedé zóny, která podnik zařadila do nevyhraněné finanční situace, se společnost Ovoce, s. r. o. ocitla v pásmu bankrotu s bodovým hodnocením 1,0794. Tento fakt byl způsoben výrazným snížením vlastního kapitálu, na který je v Altmanově modelu kladen vysoký důraz. Dalším důvodem bylo snížení celkových aktiv podniku. Společnost Ovoce, s. r. o. se na základě tohoto modelu a na základě analýzy likvidity nachází ve fázi úpadku. Toto tvrzení lze navíc podepřít faktem, že na společnost byla uvalena exekuce.

5 ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo posoudit vypovídací schopnost rozvahy ve vazbě na věrný a poctivý obraz společnosti Ovoce, s. r. o. a zjištění případných nedostatků.

Prvním krokem práce bylo provedení komparace a zhodnocení kreativních postupů v jednotlivých položkách rozvahy společnosti Ovoce, s. r. o. Tuto problematiku jsem uchytila z úhlu záměrného upravování položek rozvahy za účelem zkreslení skutečné finanční situace společnosti.

Z hlediska aktiv největší prostor pro kreativní účetnictví lze sledovat u oceňování a odepisování aktiv, technického zhodnocení, leasingu či vykazování neoperativních aktiv. U společnosti Ovoce, s. r. o. jsem v případě oceňování dlouhodobého majetku ani v odepisování nenalezla prostor pro kreativní techniky. Společnost ve sledovaném období provedla technické zhodnocení stavby, ale zpětně nejsem schopna zjistit, zda zde došlo k záměrnému zaměnění technického zhodnocení za opravu.

U oběžného majetku jsem se soustředila na oceňování úbytků zásob ze skladu, kdy společnost Ovoce, s. r. o. tyto úbytky oceňuje aritmetickým průměrem. Porovnála jsem tuto metodu s ostatními metodami (FIFO, skutečné ceny) v souvislosti s ovlivňováním výsledku hospodaření. Vzhledem k faktu, že tato metoda umožňuje minimální zkreslování údajů, nedošlo zde k praktikám kreativního účetnictví.

Problém u oběžného majetku nastal v případě zásob a pohledávek. Mezi zásobami byl zahrnut neoperativní materiál (polyethylenové obaly na mražené výrobky), jejichž používání bylo zakázáno Evropskou unií. Díky tomuto nařízení není možné předpokládat jejich další používání či prodej. Bylo nutné tyto obaly trvale odepsat, aby nadále nedocházelo k nadhodnocování hodnoty aktiv.

Podobný problém nastal také v případě pohledávek, kdy většina krátkodobých pohledávek z obchodních vztahů a jiné pohledávky byly vůči mateřské společnosti, která je v insolventním řízení. Vzhledem k platební neschopnosti a krachu mateřské

společnosti nelze předpokládat jejich úhradu a musely být označeny za nedobytné a odepsány do nákladů.

Z hlediska pasiv jsou praktiky kreativního účetnictví využívány nejčastěji v případě tvorby rezerv, zaměňování dlouhodobých závazků za krátkodobé a naopak, dále u bankovních úvěrů z hlediska účtování splátek. Po prostudování všech přístupných materiálů jsem nezjistila žádné pochybení v účtování a neodhalila žádné praktiky kreativního účetnictví. Společnost Ovoce, s. r. o. ve sledovaném období žádné rezervy nevytvořila a nemá dlouhodobý bankovní úvěr.

Z důvodu nadhodnocení hodnoty aktiv a nutnosti vytvoření odpisů pohledávek a zásob musel být upraven výsledek hospodaření běžného účetního období, který vyšel podstatně nižší oproti hodnotě v původní rozvaze.

Z výše uvedeného vyplývá, že určité položky rozvahy nebyly stanoveny dle zásady věrného a poctivého zobrazení účetnictví a bylo nutné vytvořit rozvahu novou. Na straně aktiv došlo ke snížení hodnot oběžného majetku, na straně pasiv byla snížena hodnota vlastního kapitálu z důvodu změny výsledku hospodaření.

Dalším krokem práce bylo posouzení finančního zdraví podniku finanční analýzou. Konkrétně byly počítány ukazatele likvidity a zadluženosti, ve kterých šlo vypořádat největší změny v hodnocení finančního zdraví společnosti. Bylo nutné vypočítat ukazatele s použitím neupravených dat předložených společností Ovoce, s. r. o. a poté s upravenými daty získanými z nové rozvahy.

Nejvýraznější rozdíl šel vysledovat v analýze likvidity u běžné likvidity, která se z doporučených hodnot přesunula výrazně mimo tyto hodnoty. Původně pozitivně hodnocený ukazatel najednou poukázal na platební neschopnost podniku. Změna byla způsobena nezbytným vytvořením trvalého snížení zásob a odpisem nedobytných pohledávek. Ostatní ukazatele likvidity ukazovaly na problémy již před úpravou rozvahy, po úpravě rozvahy však byly zhodnoceny mnohem negativněji.

Zkreslení hodnocení finančního zdraví se také výrazněji projevilo v analýze zadluženosti. Původně společnost vykazovala velice nízkou míru zadluženosti,

která se významně zvýšila. Dále šel vyzorovat nárůst celkové zadluženosti, přesto hodnota daného ukazatele nabývá dobrých hodnot oproti zadluženosti v odvětví.

Pro komplexní zhodnocení finanční situace podniku jsem použila Altmanův bankrotní model. Na základě nově vypracované rozvahy dle zásad věrného a pravdivého obrazu společnosti došlo při výpočtu Altmanova bankrotního modelu k podstatné změně. Společnost byla přesunuta do jiného pásma. Z pásma šedé zóny, která podnik zařadila do nevyhraněné finanční situace, se společnost Ovoce, s. r. o. ocitla v pásmu bankrotu. Tato změna byla způsobena snížením vlastního kapitálu a hospodářského výsledku, na který je v daném modelu kladen vysoký důraz.

Na základě výsledků finanční analýzy a Altmanova modelu můžeme sledovat, jak úpravou dat v rozvaze může podnik zajistit rozdílné hodnocení finančního zdraví podniku, než jak je tomu ve skutečnosti.

Společnost Ovoce, s. r. o. lze zařadit mezi podniky, které kreativního účetnictví využívají ke zkreslení výsledků. Společnost se ve výše zmíněných oblastech neřídila zásadou věrného a pravdivého zobrazení skutečnosti, došlo zde k manipulaci s účetními údaji. Tato tvrzení lze podepřít skutečností, že jednatele mateřské společnosti a společnosti Ovoce, s. r. o. jsou podezřelí z finančních podvodů a vyšetřování příslušnými správními orgány.

Hlavním důvodem zařazení podniku do zóny bankrotu a celkově špatná situace společnosti je způsobena ovlivňováním hospodaření a řízení mateřskou společností, která společnost využila pro zlepšení své situace. Insolventní řízení této společnosti však dokazuje, že ani tyto kreativní praktiky na úkor společnosti Ovoce, s. r. o. nevedly k její záchraně.

6 SUMMARY

The topic of my bachelor thesis is „Predicative ability of balance sheet in relation to faithful and honest picture of the accounting“. The main function of balance sheet is giving information about property and financial situation of a company.

The main point of my thesis is the analysis of predicative ability of balance sheet within statement of balances. Next point of my work is the concentrating on deficiencies in predicative ability of balance sheet in relation to faithful and honest picture.

This bachelor thesis is split on 2 parts. The first part of this work is theoretical and the second part is practical.

In the theoretical part is describe balance sheet, characteristics of particular items of assets and liabilities and financial analysis. The last section of theoretical part is about creative accounting. Creative accounting is manipulation with accounting data.

In the practical part is describe the company Ovoce, s. r. o. I try to find practies of creative accounting and deficiencies in predicative ability. At the close is applied financial analysis for the complex examination of a financial situation and Altman Z-score which is formula for predicting bankruptcy of a company.

Keywords:

Analyse of balance sheet

Structure of balance

Statement of balances

Deficiencies in predicative ability of balance

Creative accounting

Z-score

7 SEZNAM LITERATURY

- [1] Drábková, Z., Kouřilová, J. *Kreativní účetnictví ve vazbě na účetní výkazy*. České Budějovice: EF JČU, 2009. IG 1/09
- [2] Grünwald, R. *Analýza finanční důvěryhodnosti podniku*. Praha: Ekopress, 2001. 80 s. ISBN 80-86119-47-5
- [3] Knápková, A., Pavelková D. *Finanční analýza*. Praha: Grafa Publishing, 2010. 208 s. ISBN 978-80-247-3349-4
- [4] Kovanicová, D. *Jak porozumět světovým, evropským, českým účetním výkazům*. Praha: Polygon, 2004. 300 s. ISBN 80-7273-095-9
- [5] Kovanicová, D. *Poklady skryté v účetnictví, I. díl*. Praha: Polygon, 1998. 248 s. ISBN 80-85-967-73-1
- [6] Krupová, L. *Kreativní účetnictví. Zneužívání účetnictví, možnosti a meze*. Praha: Komora auditorů ČR, 2001. 64 s. ISBN 80-902855-2-X
- [7] Krutina, V., Novotná, M. *Ekonomika podniku (cvičení)*. České Budějovice: ZF JČU, 2004. 101 s. ISBN 80-7040-732-8
- [8] Marek, P. a kol. *Studijní průvodce financemi podniku*. Praha: Ekopress, 2006. 624 s. ISBN 80-86119-37-8
- [9] Rosochatecká, E. a kol. *Ekonomika podniku*. Praha: PEF ČZU, 2006. 206 s. ISBN 80-213.1482-6
- [10] Ryneš, P. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka 2003*. Ostrava: Anag, 2002. 743 s. ISBN 80-7263-143-8
- [11] Štohl, P. *Učebnice účetnictví 2006, II. díl*. Znojmo: Vzdělávací středisko, 2006. 206 s.
- [12] Štohl, P. *Učebnice účetnictví 2007, III. díl*. Znojmo: Vzdělávací středisko, 2007. 160 s. ISBN 978-80-903915-3-6
- [13] Valach, J. a kol. *Finanční řízení podniku*. Praha: Ekopress, 1999. 324 s. ISBN 80-86119-21-1
- [14] České účetní standardy pro podnikatele, v aktuálním znění
- [15] Vyhláška MF č. 500/2002 Sb., v aktuálním znění
- [16] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

8 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Základní struktura rozvahy (horizontální)	12
Tabulka 2: Majetková struktura společnosti Ovoce, s. r. o.	37
Tabulka 3: Technické zhodnocení ve společnosti Ovoce, s. r. o.	39
Tabula 4: Ocenění zásob na skladě	40
Tabulka 5: Porovnání metod oceňování úbytků zásob ze skladu	40
Tabulka 6: Neprodejné zásoby (P/E obalový materiál na mražené ovoce)	41
Tabulka 7: Vykazování zásob v rozvaze před zaúčtováním snížení hodnoty zásob a při zaúčtování snížení hodnoty zásob	42
Tabulka 8: Pohledávky z obchodních vztahů po splatnosti	43
Tabulka 9: Jiné pohledávky	43
Tabulka 10: Odepsání nedobytných pohledávek	44
Tabulka 11: Finanční struktura společnosti Ovoce, s. r. o.	45
Tabulka 12: Upravená aktiva společnosti Ovoce, s. r. o.	48
Tabulka 13: Upravená pasiva společnosti Ovoce, s. r. o.	49
Tabulka 14: Analýza likvidity společnosti Ovoce, s. r. o.	50
Tabulka 15: Analýza zadluženosti společnosti Ovoce, s. r. o.	52
Tabulka 16: Altmanův bankrotní model společnosti Ovoce, s. r. o. před úpravou rozvahy v letech 2008 - 2010	53
Tabulka 17: Altmanův bankrotní model společnosti Ovoce, s. r. o. po úpravě rozvahy	54

9 SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Altmanův bankrotní model společnosti Ovoce, s. r. o. před úpravou rozvahy v letech 2008 - 2010	53
Graf 2: Altmanův bankrotní model společnosti Ovoce, s. r. o. po úpravě rozvahy	54

10 PŘÍLOHY

